

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On yedinci İnikat

20.XII.1957 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	186	mezkûr şehirlerdeki talebe yurtlarına dair	
2. — Havale edilen evrak	186:187	Maarif Vekilinden şifahi suali (6/10)	191
3. — Yoklama	188	6. — Müzakere edilen maddeler	191
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	188	1. — İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi kısmında ve (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin Riyaseti Cumhur kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Encümeni mazbatası (2/6, 2/14)	191:192,196,199,202,210:214
1. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, inhisar maddelerinden bâzılarının fiyatlarına yapılan zam hakkında Başvekilinden şifahi sualinin geriverilmesine dair takrirî (4/17)	188	2. — «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası ve İktisat ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/15)	192:208
5. — Sualler ve cevaplar	188	B — Tahrirî sual ve cevabı	208
A — Şifahi sualler ve bir cevap	188	1. — Sivas Mebusu Halim Ateşalp'ın, Sivas'ta çiftçi ihtiyaçlarının karşılanması ve çiftçinin motorlu vasıtaya teşviki hususlarında neler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahrirî cevabı (7/1)	208:209
1. — Adana Mebusu Rıza Tekeli'nin, memleketimizin ihtiyacı olan traktörlere ve 1953 yılından beri yedek parçaları için tahsis edilen döviz miktarı hakkındaki sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in şifahi cevabı (6/8)	188:191		
2. — Adana Mebusu Rıza Tekeli'nin, ziraat işlerinde kullanılan traktörlere yedek parça temini hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/9)	191		
3. — Adana Mebusu Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Ankara ve İstanbul üniversite ve yüksek okullarındaki talebe sayısı ile			

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Sayın mebuslardan bazılarına izin verilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi okundu ve izinler ayrı ayrı kabul edildi.

Ordu Mebusu Arif Hikmet Onat'ın, Ordu vilâyeti Nafia Müdürlüğü emrinde çalışan on bir soför ve iki memurun işlerine son verilmesi sebebine dair şifahi sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik cevap verdi.

Ordu Mebusu Münir Ekşi'nin, Gürgentepe Belediyesine tahsis edilen kamyonun ne sebeple geri alındığına ve Belediye Reisinin işine ne için son verildiğine dair şifahi sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik ile Ticaret Vekili Abdullah Aker cevap verdiler.

Adana Mebusu Suphi Baykam'ın, İstanbul Gazeteciler Sendikası ile İşçi Sendika, Birlik ve federasyonlarının kapanış sebeplerine dair şifahi sualine Çalışma Vekili Hayrettin Erkmen cevap verdi.

Maras Mebusu Emin Soysal'ın, inhisar maddelerinden bazıların fiyatlarına yapılan zam hakkındaki şifahi sualine Gümrük ve Inhisarlar Vekili Hâdi Hüsmen ile Ticaret Vekili Abdullah Aker cevap verdiler.

Maras Mebusu Emin Soysal'ın, Göksun kazası Maarif memurunun Hatay'a nakledilmesi sebebi ve aynı kaza ortaokulu öğretmen kadrosuna dair şifahi sualine Maarif Vekili Celâl Yardımcı cevap verdi.

20 . XII . 1957 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Kayseri Mebusu	Kayseri Mebusu
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>	<i>Hakkı Kurlal</i>
	Kâtip
	Bolu Mebusu
	<i>İhsan Gülez</i>

Sualler

Şifahi sualler

1. — Ankara Mebusu İsmail İnan'ın, asgari ücretin kaç vilâyette ve kaç iş kolunda tatbik edildiğine ve ücretlerin günün hayat şartlarına göre ayarlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual taktiri Çalışma Vekâletine gönderilmiştir. (6/16)

2. — Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın, Mardin Valisinin değiştirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair şifahi sual taktiri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/17)

3. — Çankırı Mebusu Dursun Akçaoğlu'nun, Çankırı'da kurulacağı söylenen şeker ve sudkostik fabrikalarına dair şifahi sual taktiri Başvekâlet ve Sanayi Vekâletine gönderilmiştir. (6/19)

4. — Sivas Mebusu Necati İlter'in, Birleşmiş Milletler Siyasi Komisyonunda Kıbrıs meselesinin müzakeresi esnasında Irak ve Lübnan

delegelerinin kullandıkları reylerin neticesine dair şifahi sual taktiri Hariciye Vekâletine gönderilmiştir. (6/20)

5. — Sivas Mebusu Halim Ateşalp'ın, Sivas'ta şehir imar plânının tatbiki ve arazi ve şehir kadastro tahrirlerinin yapılması hususlarında ne düşünüldüğüne dair şifahi sual taktiri Başvekâlete gönderilmiştir. (6/21)

6. — Adana Mebusu Suphi Baykam'ın, Kıbrıs Türk'tür Cemiyetinin yeniden faaliyete geçirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair şifahi sual taktiri Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/22)

Tahriri sual

1. — Sivas Mebusu Halim Ateşalp'ın, Sivas vilâyetindeki orta ve ilkokullardan bazılarında eksik olan öğretmen kadrolarının tamamlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair tahriri sual taktiri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/12)

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyhalar

1. — 6290 numaralı Kanuna ekli Gümrük giriş tarife cetvelinin 49 neu faslının 49.11 pozisyonunda tâli pozisyon açılmasına mütedair ka-

nun lâyihası (1/60) (Gümrük ve Inhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik

yapılması hakkında kanun lâyihası (1/61) (Bütçe encümenine)

3. — 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvele yapılan ilâvenin kabulü hakkında kanun lâyihası (1/62) (Bütçe Encümenine)

4. — Devlet Üretme Çiftlikleri Umum Müdürlüğü 1955 bütçe yılı Hesabı Katı kanunu lâyihası (1/63) (Divanı Muhasebat Encümenine)

5. — Vakıflar Umum Müdürlüğünün 1955 malî yılı Hesabı Katı kanun lâyihası (1/64) (Divanı Muhasebat Encümenine)

Teklifler

6. — Artvin Mebusu Kemal Balta'nın, Astsubay Kanununun 8 nei maddesinin değiştirilmesi ve bu kanuna geçici bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi (2/49) (Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

7. — Erzincan Mebusu Nusret Safa Coşkun'un, Umumi af hakkında kanun teklifi (2/50) (Adliye Encümenine)

8. — Giresun Mebusu Hamdi Bozbağ ve Zonguldak Mebusu Cemal Zühtü Aysan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 nei maddesinin (e) bendi ile son üç fıkrasının değiştirilmesi ve aynı kanuna bir muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/51) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

9. — İzmir Mebusu Nuriye Pınar'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 ve 33 neü maddelerine fıkra ilâvesi hakkında ka-

nun teklifi (2/52) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

10. — İzmir Mebusu Nuriye Pınar'ın, Üniversiteler Kanununun 24 neü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/53) (Maarif ve Bütçe encümenlerine)

11. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Askerî Temyiz Mahkemesi Reis, Müddeiumumi ve âzalarıyla askerî adli hâkimlere tahsisat verilmesi hakkındaki 6775 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/54) (Millî Müdafaa, Adliye ve Bütçe encümenlerine)

12. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Çavuş ve uzman çavuş Kanununun 11 nei maddesinin tadiline dair kanun teklifi (2/55) (Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

13. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Yedek subaylar ve yedek askerî memurlar Kanununa ek 6137 sayılı Kanunun geçici 4 neü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi (2/56) (Maarif, Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

Mazbata

14. — Petrol Dairesi Reisliğinin 1954 malî yılı hesabı katısına ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Petrol Dairesi Reisliği 1954 malî yılı Hesabı Katı kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/64, 1/54) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,03

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KATIPLER : Hakkı Kurmel (Kayseri), Sabahattin sayın (Konya).

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.
(Antalya mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum. Bir takrir var, okuyoruz.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Ankara Mebusu Recep Dengin'in, inhisar maddelerinden bâzularının fiyatlarını yapılan zam hakkında Başvekinden şifahi sualinin geriverilmesine dair takriri (4/17)*

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine
9 . XII . 1957 tarihli sözlü sorunun iadesi hususunu saygı ile arz ve rica ederim.

Ankara Mebusu
Recep Dengin

REİS — Soru, geriverilmiştir.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE BİR CEVAP

* 1. — *Adana Mebusu Rıza Tekeli'nin, memleketimizin ihtiyacı olan traktörlere ve 1953 yılından beri yedek parçaları için tahsis edilen döviz miktarına dair sualine Ticaret Vekili Abdullah Aker'in şifahi cevabı (6/8)*

REİS — Sual sahibi burada mı efendim? (Burada, sesleri)

HASAN TEZ (Ankara) — Bir takririmiz var.. Kanun, lâyiha ve teklifinin bu sözlü sorudan evvel görüşülmesini istiyoruz.

REİS — Geçti, başladık efendim. Sual sahibi burada mı? (Burada, sesleri) Ticaret Vekili burada mı? (Burada, sesleri)

Takriri okuyoruz, efendim.

Aşağıdaki suallerin Ticaret Vekili tarafından şifahen cevaplandırılmasını arz ve istirham ederim.

1. 1950 yılında, memleketimizde ziraat işlerinde çalışan traktör adedi on bin, 1951 de 23 bin ve liberasyon rejimine son verilen 1953 yılında 36 600 dür.

1953 ten sonra traktör ithali pek cüzdür.

1956 da yurdumuzdaki traktör sayısı 43 bindir. (Kaynak : İstatistik bülteni ve Bütçe Encümeni 1957 raporu)

Mevcut traktörlerin 10 bini 7 senelik ve 25 bini 4 - 6 seneliktir. Traktörlerin normal bir bakımla amortisman müddeti 8 yıl kabul edildiğine göre, ziraat işlerinin yürüyebilmesi için 1958 yılı içinde yenilenmesi zaruri 10 bin traktörün ithali nasıl temin edilecektir?

2. Bir traktörün ortalama fiyatı 5 bin dolardır. 10 bin traktörün ithaline gerekli 50 milyon dolârı Ticaret Vekâleti tahsis edebilecek midir?

3. 1953 ten bu yana, Ticaret Vekâleti traktör yedek parçaları için (Amerikan yardımı ve vekâlet tahsisleri ayrı ayrı gösterilmek suretiyle) her yıl yapılan döviz tahsisleri nelerdir?

Adana Mebusu
Rıza Tekeli

REİS — Ticaret Vekili, buyurun.

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım; Rıza Tekeli'nin suallerine arzı cevap ediyorum :

Arkadaşımın sual takririnde mevzu bahis rakamlar miad ile ilgili bulunması hasebiyle traktör mevcudumuzun 1948 den itibaren gözden geçirilmesinde fayda vardır.

1948	1 750
1949	6 281
1950	10 227
1951	23 439
1952	33 265
1953	37 048
1954	39 021
1955	41 053
1956	41 865
1957	43 355

Umumiyetle traktörlerde amortisman müddeti 8 - 10 yıl olarak hesabedilmekle beraber memleketimizde ekseriyetle bu müddetin üstüne çıkılmaktadır. Ve 15 senelik traktörler dahi iyi bakım sayesinde çalıştırılmaktadır. Burada mühim olan yedek parçanın teminidir. Teknik sahada bu işin salâhiyetli mercii bulunan Ziraat Vekâletince 1958 senesinde eskilerin yerine ikame edilmek üzere 1 750 ve traktör mevcudunun artırılması için ilâve olarak 1 665 ki, ceman 3 415 yeni traktöre ihtiyaç tesbit edilmiş bulunmaktadır.

2. Yukarda arz edilen rakamlardan traktör mevcudumuzun 1948 deki 1 750 den her sene artmak suretiyle 1957 içinde 43 355 miktarına yükseldiği anlaşılıyor. Ziraat Vekâleti bu mevzuda hazırladığı programla 1967 de traktör miktarının 60 000 ne çıkarılması derpiş edilmiştir.

Halen yeni traktör ithali için gerekli çalışmalara başlanmıştır. İlk merhalede 1 000 traktör ithali düşünülmektedir. Tedarik imkânları nispetinde mevcudun artırılmasına çalışılacağı tabiidir.

3. 500 milyon lira haeminde tahmin olunan traktör ve bütün ziraat aletleri mevcudunun yine 12 - 15 milyon lira arasında tahmin olunan yedek parça ihtiyacının karşılanması için bu sene 9 582 00 liralık tahsis verilmiştir. Aynı sene içinde İ. C. A. yardımından bu mevzuda temin olunan meblâğ 2 055 000 dolârdır.

İ. C. A. yardımı 1953 - 1956 senelerinde şöyledir :

1953	2 200 000
1954	2 350 000

1955	3 587 000
1956	2 500 000 dolâr.

Bu yıllardaki umumi ve fiilî ithalâtımız şöyledir :

1953 te	15 928 490
1954 te	8 894 795
1955 te	6 863 583
1956 da	8 216 000 liradır.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Rıza Tekeli.

RIZA TEKELİ (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, yurdumuzda ziraatin geniş ölçüde motorlaştırılması Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında imzalanan 4 Temmuz 1948 tarihli Ekonomik Anlaşma ile başlar. Marshal Plâni direkt yardımından 30 Haziran 1956 tarihine kadar Ziraat Vekâletine yapılan tahsislerle temin edilip yurdumuz zirai faaliyetine katılan traktör adedi 7 900 dür. Bunların çoğu 1949 ile 1951 yılları arasında gelmiştir. Mevcut istatistiklere göre Sayın Ticaret Bakanı ile aramızda küçük ihtilâf farkları olmakla beraber, memleketimizdeki traktör sayılarının senelere göre taksimi şu şekildedir. 1950 de 10 bin, 1951 de 23 bin, 1952 de 31 bin, 1954 te 37 bin, 1955 te 40 bin... (Soldan, gürültüler). Efendim, sabır buyurunuz sebebini izah edeceğim. En son rakam 1957 de 43 bindir. Bu rakamlardan açıkça görüleceği veçhile, Birleşik Amerika tarafından ileri sürülen liberasyon rejiminin faaliyette bulunduğu 1950 - 1953 seneleri içinde, geliş güzel her türlü ithalât yapılması ve liberasyon borçlarımızı ödiyemediğimizden mütevellit duraklama sonunda, traktör ithali de kendiliğinden durmuştur. 1953 - 1957 arasındaki 4 yıllık devre içinde, yalnız 6 bin traktör ithal edilmiştir. Biraz evvel okuduğum istatistik şunu göstermektedir ki, mevcut traktörlerin 10 bini asgari 7 ve 25 bini 4 - 6 seneliktir. Ziraat işlerinde çalışan traktörlerin ömrü, normal bir bakımla 8 sene olduğuna göre, işlerin aksamadan yürüebilmesi, 1958 yılı içinde 10 bin yenisinin mutlak surette getirilmesine bağlı bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda yenileme talebi birden yükselecek, 1959 da 13 bin 1960 da 10 bin yenisinin inzimamen temini zarureti ile karşılanacaktır. Bu yenileme yapılmadığı takdirde, çalışan traktörlerin sayısı birden noksanlaşaca-

ğı için, millî gelirimizin % 35 ni teşkil eden zirai istihsalimiz azalma tehlikesine düşecektir. Bu ise bizim için büyük bir felâket olur.

Paletli bir traktörün fiyatı 8 000 - 10 000, lâstik tekerlekli olan ki, 2 000 - 5 000 dolâr arasındadır. Her iki tip de ziraat işlerimizde çalışmaktadır. Ortalama fiyat 5 000 dolâr kabul edilirse, 1958 de yeniden ithal edilmesi zaruri 10 000 traktör için 50 milyon dolârlık döviz tahsisi gerekmektedir. 1959 ve 1960 için de aynı miktar dövizin tahsisi icabedecektir. Bu tahsislerin yapılmasına döviz durumumuzun imkân vereceğine ben şahsan inanmaktayım. Zira, yılda ihraçattan elde ettiğimiz döviz yekûnu 300 milyon dolârı geçmediği için bunun 1/6 sına tekabül eden 50 milyon dolârlık dövizin sırf traktör ithaline tahsisi, mümkün olmayacaktır.

Bundan evvel ziraat sektörü yatırımı için tahsis edilen döviz miktarı şöyle olmuştur : 1954 te 20 milyon, 1955 te 10,5 milyon, 1956 da 6,5 milyon dolâr. Bu rakamlar şimdi arz ettiğim imkânsızlığı açık şekilde teyid etmektedir.

Yedek parça mevzuuna gelince :

1954 yılında yedek parça için yapılan tahsis 20 milyon, 1955 te 11 milyon liradır. 1956 - 1957 deki tahsisler bundan da azdır. Amerikan yardımının bu işler için yaptığı tahsisler hariç, vekâletçe yapılanlar hiç denecek kadar ehemmiyetsizdir. Bir traktör yılda kendi kıymetinin % 8 i kadar yedek parça sarf eder. 43 bin traktörün kıymeti en azından 500 milyon Türk lirası ettiğine göre her yıl bunun % 8 i olan 40 milyon liralık traktör yedek parçası getirtilmesine mutlak surette zaruret vardır. Biraz evvel zikrettiğim fiilî tahsisler ihtiyacın 1/3 ne cevap veremeyecek halde olduğunu göstermektedir. Traktör parça servisleri % 40 a düşmüştür. Yani istenilen yedek parçaların ancak % 40 na cevap verebilmektedir. Bu da hiçbir surette tatmin edici değildir.

Muhterem arkadaşlar hulâsaten arz etmek isterim ki, 1953 senesinden itibaren Hükümet traktör ve yedek parçalarının ithalinde her ne sebepten ise lâzımgelen alâkayı esirgemmiştir. Bilgisizliğe istinadettiğini zannettiğim bu ihmalin devamı zirai ekonomimiz bakımından, gelecek yıllar için telâfisi imkânsız rahneler açacaktır. Zirai kalkınmayı her şeyin üstünde bir kalkan olarak kullanan D. P. ikti-

darının ikazımızla doğru yola girmesini temenniye şayan bulurum. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Ticaret Vekili.

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Arkadaşım, diğer rakamları okumamak suretiyle rakamlarda ihtilâf olduğunu söylediler. Rakamların aynı menşeden olduğunda hiçbir ihtilâf yoktur. Vaktiyle bize bu kadar traktörü ne yapacaksınız diyenler, bugün niçin ithal etmiyorsunuz diyorlar. (Soldan bravo sesleri, alkışlar)

Sonra aziz arkadaşlarım, biz bütün traktörleri ilk traktörden itibaren müddetlendirmiyoruz. Her sene mi ithâl edeceğiz, bu sene mi yenilemek mecburiyetindeyiz? Bunlar üzerinde ciddiyetle durmaktayız. Arkadaşım hangi hesaba dayandıklarını söylemediler. 5 milyon, 10 milyon 50 milyon, bu hesap nereye dayanmaktadır. Sadece % 8 olarak ifade ediyorlar. yüzde sekiz, neyi ifade ediyor? Binaenaleyh bu rakamlarda hiçbir ihtilâfımız olmadığı halde, siyasi cepheden gazetelerde bir başlık yaratmak için not verildiğini kabul ediyorum.

REİS — Rıza Tekeli.

RIZA TEKELİ (Adana) — Arz ettim efendim; ziraat işlerinde çalışan bir traktörün normal bakımla ömrünün sekiz sene olduğunu zikrettim. (Soldan; «O Amerika'da», sesleri) On bin tane yedi seneden daha eski.

Arkadaşlar; tekniğin Amerika'sı Türkiye'si olmaz. Teknik her tarafta tekniktir. Avrupalılar metreyi uzunluk ölçüsü olarak kabul etmişler ve metre her yerde 100 santimdir. Türkiye'ye gelince metre kısalır mı? (Sağdan; alkışlar) Benim traktörlerin amortisman müddeti olarak 8 senelik, ömür uzun zamandan beri traktörleri kullanmış olan Amerikan çiftçilerinin, Amerikan makina imalâtçılarının verdiği senedir.

SEBATİ ATAMAN (Zonguldak) — Bizde iki misli olur.

RIZA TEKELİ (Devamla) — Evet arkadaşların bazıları bizde iki misli olur, diyorlar. Fakat arkadaşlar iki kere iki her yerde dördüttür. Ben bunun tersine, mazur görünüz beni, inanamam. Çiftçilerle lütfen temas buyursunlar Demokrat Parti Milletvekili arkadaşlarım.. (Soldan; «O o o», sesleri) O zaman traktör mevzuunda dertlerinin âzamisini bizzat işitmek imkânına ulaşırlar.

Bizim vazifemiz, memleketin en büyük milli gelir kaynağı olan zirai sektörün aksaklıklarını burada belirtmek, icabeden tedbirlerin alınması hususunda kendilerini ikaz etmektir. Bunu da millet namına kendilerinden istirham etmekteyiz.

REİS — Sual cevaplanmıştır.

2. — Adana Mebusu Rıza Tekeli'nin, ziraat işlerinde kullanılan traktörlere yedek parça temini hususunda ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/9)

REİS — Sual sahibi burada, Ziraat Vekili yok, sual gelecek İnikada kalmıştır.

3. — Adana Mebusu Kemal sarıbrahimoğlu'nun, Ankara ve İstanbul üniversite ve yüksek okullarındaki talebe sayısı ile mezkûr şehirlerdeki talebe yurtlarına dair Maarif Vekilinden şifahi suali (6/10)

REİS — Kemal Sarıbrahimoğlu burada mı, efendim? Yok. Sual sahibi bulunmadığından, sualin cevaplanması gelecek İnikada kalmıştır, efendim.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — İdare Amirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi kısmında ve (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin Riyaseti Cumhuru kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Encümeni mazbatası (2/6, 2/14) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı, efendim? Yok.

Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında 188 500 liralık münakale yapılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Yok. Fasılları okuyoruz.

F.	Cetvel	Tenzil zamme-	
		edilen	edilen
		Lira	Lira
	Büyük Millet Meclisi (A/1)		
103	Âzanın harcırahları	72 000	

(1) 7 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

F.		Tenzil zamme-	
		edilen	edilen
		Lira	Lira
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
453/A	İştirakler	90 000	
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
101	Tahsisatlar		72 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
219	6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat		30 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları		25 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
403	Riyaset temsil masrafları ve Riyaset konutu		5 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
453/E	Türkiye Büyük Millet Meclisinin davetlisi olarak memleketimize gelecek ecnebi misafirlerin her çeşit ağırlama masrafları		28 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
601	Çeşitli yardımlar		2 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		

F.	Tenzil zamme-	
	edilen	edilen
	Lira	Lira
	Riyaseti Cümhur (A/1)	
309	Taşıt masrafları	26 500
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
601	Çeşitli yardımlar	9 500
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	(A/2)	
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	17 000
	REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

REİS — Maddeyi tekrar okuyoruz:

(Birinci madde tekrar okundu)

REİS — Maddeyi cetvelleriyle birlikte reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyorum.

2. — «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası ve İktisat ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/15) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde Hıfzı Oğuz Bekata.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Muhterem arkadaşların, Ticaret ve Sanayi Oda-

(1) 6 sayılı mabua zaptın sonundadır.

ları Kanunu vesilesiyle iki mühim mevzu üzerinde durmama müsaadelerinizi rica edeceğim. Mevzu, hâdiseleri konuşturmak suretiyle arz ettiğim zaman daha iyi anlaşılacaktır.

Arkadaşlar, 5590 sayılı bir kanun ve bu kanunun tatbik suretini gösteren bir de nizamname vardır. Halen mer'i bulunan bu mevzuata göre odaların ve borsaların uzuvları her üç senede bir seçilir. 1957 senesinin Ekim ayından Kasım sonuna kadar bu seçimlerin yapılması kanun iktizasıdır. Burada Sayın Ticaret Vekili hüsnüniyetli bir tasarrufta bulunarak, milletvekilleri ile odalar seçimlerinin aynı zamana raslaması dolayısıyla bu seçimlerin, yine kanuni müddet içinde yapılması kaydiyle, uzatılmamasını oda ve borsalara bir tamimle bildirmiş bulunuyor. Buraya kadar olan muamele üzerinde söylenecek söz yoktur. Fakat, Sayın Ticaret Vekilinin de tamiminin son fıkrasında ifade ettiği gibi, yine kanuni süresi içinde seçimler yapıldığı takdirde, hüsnüniyetli bir tasarrufun neticesi olmak itibariyle hukuki bir mesele çıkmıyacaktır. Halbuki bugün şu durum hâsıl olmuş bulunmaktadır :

Seçimlerin Ekim ayında başhyan hazırlıkları durmuş, Kasım ayında yapılması hakkında vekâletten yeni bir emir gelmemiştir. Ticaret ve Sanayi Odaları vekâlete müracaat ederek denişler ki; «Kanuni süremiz bitiyor, bu seçimleri yapmadığımız takdirde kanunsuz uzuvlar haline düşeceğiz ve alacağımız kararların meşruluk değeri kaybolmuş olacaktır.»

Bunun üzerine vekâlet kendilerine; «Bu seçimlerin temdidini hakkında kanun çıkaracağız, bu itibarla seçimleri yapmayınız.» diye cevap vermiştir. Bunun neticesini şimdi huzurunuzda arz edeceğim. Filhakika hükümet Kasım ayının 22 nci günü kendisine temdit salâhiyeti verecek kanun lâyihasını Meclise sevk etmiştir. Ancak, bu kanun lâyihasının yüksek huzurunuzda gelebilmesi şu anda mümkün olmuştur. Bu yüzden 3 vaziyet doğmuş bulunuyor:

1. Bir Aralık'dan itibaren Türkiye'deki bütün Ticaret ve Sanayi odalarının meslek komiteleri, meclisleri ve yönetim kurulları tekrar seçilmedikleri için ve seçimleri de salâhiyetli bir merci tarafından temdit edilmediği için kanuni mesnetten mahrum durumdadırlar.

2. Bunların aldıkları kararların vacibül-ittiba olup olmadığı hukuki bir problemdir.

3. Bunun yanıbaşında mühim üçüncü bir mevzuda kendiliğinden hasıl olmuştur. Sayın Ticaret Vekilinin başlangıçta ve devamında hüsnüniyetinden şüphe etmemekteyiz. Fakat, Büyük Meclisin hükümlerlik hakkının içinde bulunan kanun yapma, kanunu tefsir etme, kanunun tatbikatını durdurma veya tadil etme gibi bir hükümlerlik hakkını vekiller kullanamaz. Bu Anayasamızda aykırıdır. Halbuki Ticaret Vekili, salâhiyeti olmadığı halde kanununda mutlak olarak hükme bağlanmış müddet içinde seçimleri yaptırmamak suretiyle maalesef kendini siyasi mesuliyetini mücip bir duruma düşürmüş bulunmaktadır. Bunu, münhasıran Büyük Meclise ait olan bir hakkın, Hükümetçe salâhiyetsiz olarak kullanıldığının farkına vardıktan sonra bunu görememezlikten gelmenin doğru olamayacağı düşüncesiyle, Meclise şu maksatla arz ediyorum .

1. Hükümetler kanunlara tasarruf edemezler, çünkü hükümetlerin hükümlerlik hakkı mevzuu değildir. Hükümlerlik hakkı Meclisin kendisindedir. Meclis bu hakkı üzerinde öteden beri son derece titiz hareket etmiştir. Şu halde hükümetten rica ediyorum, daha önce Meclisten selâhiyet almamış bulunduğu bu nevi hukuki tasarruflarda asla bulunmasın.

2. Bundan öte ne demek lâzım geldiğini ve böyle Meclise ait bir tasarrufu yetkisiz olarak kullanmış bulunan, bir hükümet âzası hakkında ne yapmak icabettiğini ise Yüksek Meclisin takdirine terk ediyorum.

İkinci mevzu şudur : Yine yüksek malûmunuzdur ki, encümenler Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir parçası olarak çalışırlar. Encümen çalışmalarından semereli neticeler elde edebilmenin ve müzakerelerden sonra verilecek kararlarda istikrarlı olabilmelerinin bir tek âmili vardır : Encümen çalışmalarına Hükümetin müdahale etmemesi.

Şimdi arz edeceğim mevzu, hepinizin tasvip etmiyeceğinize kaani bulunduğu bir mevzudur : Bu kanun lâyihası Ticaret Encümenine 4 Aralık 1957 de geldi Ticaret Encümeni toplandı. Son derecede anlayışla tetkik etti. Esasen bir ihtisas encümeni olması bir yana, encümen reisi İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası Reisliği yapmış muhterem ve bilgili bir arkadaş, Encümen Kâtibi Konya Ticaret Odasında Reislik yapmış muhterem bir arkadaş. Encümeni teşkil eden arkadaşları-

mın her biri, kıymetli ve hele bu mevzuda ihtisas sahibi arkadaşlardır.

Kanun lâyihası geldi, görüşüldü. Enine, boyuna tetkik edildi. Neticede, Hükümetin getirdiği teklif bâzı maddi hataları dahi bulunmak suretiyle ıslah edildi, tadil edildi. Gerek Ticaret ve Sanayi Odalarının bünyelerine ve gerekse kanun tekniğine uygun olarak tadil edilmiş metin encümende 19 lehte ve 4 aleyhte oyla kabul edildi. Durum bu. Arkadaşlar memnun oldular. Ben ilâve ettim, Vekil Bey de bulunsaydı, diye.. Sayın Encümen Reisi dediler ki; «Bu bizim salâhiyetimiz dâhilinde ve vukufu bildiğimiz bir mevzudur. Vekil Beyin bu mevzuda yorulmasına lüzum yoktur. Zaten Hükümetin salâhiyetli memurları buradadır.» Tatmin edici olan bu cevap üzerine ısrar etmeye lüzum yoktu. Muvafık gördük ve lâyiha son şeklini alarak encümenden çıktı. Tam bir hafta sonra 11 Aralık günü için bir davet aldık, bu mevzuda takriri müzakere için tekrar toplantıya çağırılıyorduk. Halbuki 4 Aralıkta neticelenmiş bulunan lâyihamın matbaaya gitmesi ve Yüksek Heyetinize takdimi lâzımdı.

11 Aralık günü toplandık. Muhterem Ticaret Vekili ile Sanayi Vekili geldiler. Takriri müzakerenin sebebini sordum. Ve dedim ki, Meclis Tüzüğüne takriri müzakere için bir madde yoktur. Bununla beraber encümenlerin lüzum gördükleri bâzı ahvalde takriri müzakere usulüne başvurulur. Bu, olagelmıştır, nadir ahvalde olmakla beraber. Fakat, takriri müzakere için ciddî bir sebep lâzımdır. Ya encümen maddi bir hata yapmıştır, bu hata ile Yüksek Meclisin huzuruna gelmeyi doğru bulmaz, takriri müzakere lâzımdır, yahut bir mevzuu vardır ki, bu mevzuu encümen daha önce agâh olmamıştır. Agâh olduğu takdirde noktai nazarını değiştirmesi mümkündür. O takdirde takriri müzakereye başvurulabilir.

Maddelere geçildiği zaman arz etmek için şimdi teferruata inmiyorum. Encümende Hükümet takriri müzakerede ısrar ediyordu. Ben ve arkadaşlarımdan bâzıları bunun encümenin karar salâbetini bozacağını, encümenin çalışma ahengini zedeliyeceğini; Hükümetin yeni yeni argümanları varsa - encümenin yedi gün önce verdiği karar bozmanın doğru olmayacağını - bunların Yüksek Meclise getirilip meselenin orada halledilmesi lâzımgeldiğini, söyledim.

Derhal şunu hatırlatayım ki, encümenin reisi, encümenin hazırladığı metin daha uygundur; encümenin mazbata muharriri, hele bir madde dolayısıyla, birçok yerlerde emrivâkı olmuştur, diye beyanda bulundular. Bunlara rağmen, encümenin 4 e karşı 19 reyyle kabul etmiş olduğu ilk metinden vazgeçilmiş ve 7 ye karşı 9 la, 7 ye karşı 11 reyyle bugün huzuruza gelmiş olan Hükümet metni kabul edilmiştir.

Şimdi arkadaşlar, bu mevzu üzerinde niçin durduğumuzu kısaca arz edeyim. Encümenler Hükümetin bir uzvu değildir. Encümenler kuvvetini Büyük Meclisten alır; sizin bir parçanızdır. Binaenaleyh, encümen kararı üzerinde her hangi bir değişikliğin, demin bahsettiğim mücbir ahvalin haricinde ve Hükümetin müdahalesi ile yapılması bahis mevzuu olmaz. Aksi halde encümen çalışmalarının mânası kalmaz. Böyle olacağına, Hükümet arzu ettiği teklifi doğrudan doğruya Umumi Heyete getirsin, daha doğru olur. Binaenaleyh, encümen çalışmalarındaki ahengi bozmamak, çalışmalarını fikrî selâmetini, karar salâbetini korumak için bu tarz müdahalelerin yapılmamasını Hükümetten çok rica ediyorum.

Büyük Meclisten de bu münasebette bir ricada bulunmak isiyorum: Maddelere geçildiği zaman, Hükümet lâyihasında hukuki ve maddi hata olduğuna dair bilâhara durumu arz edeceğim. Hükümetin metnine itibar buyurmamanızı ve encümenin daha önce büyük ekseriyetle kabul ettiği metnin nazarı itibara alınmasını rica edeceğim. Bu, hem encümenlere göstereceğiniz itibardaki ittifakımızı temin etmek ve hem de hükümetlerin bu tarz müdahalelerinin netice vermiyeceğini anlatmış olmak için, çok yerinde olur. Bu, encümenimizin çalışması bakımından bundan sonra, zaten teessüs etmiş olan ahengi daha da iyiye götürebileceği gibi, Hükümetin de encümenlere daha çok saygı göstermesini temin eder. Bu itibarla, Hükümetin getirdiği teklifin değil; dağıtılmış bulunan matbu evraktaki, muhalefet şerhimiz altında yazılı ve encümende değiştirilmiş bulunan şeklin kabul edilmesini rica ederim.

REİS — Sanayi Vekili.

SANAYİ VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Manisa) — Çok muhterem arkadaşlarım; mevzu aşında Ticaret Vekâletininidir. Benim ismim, Hükümet adına, komisyonda bulunmam dola-

yısıyla geçmiştir. Bu bakımdan Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımın mütalâalarına arzı cevabetmek mecburiyetini hissettim.

Evvelâ, Türkiye Büyük Millet Meclisinde encümenlerin mesaisi hakkında Heyeti Umumiyeye bu şekilde mâruzatta bulunulduğuna dair benim 7,5 senelik mebusluk hayatımda bir misal hatırlamıyorum. Aynı şekilde Hıfzı Oğuz Bekata'nın da 7,5 senelik mebusluk hayatında böyle bir şey hatırladığını zannetmiyorum. Çünkü; bir encümen mesaisinin bu tarzda Heyeti Umumiyeye şikâyet edilmesi teanül değildir, vâkı da değildir.

Evvelâ bunun hakkında encümenin mütalâası alınmak icabeder. Bu nerede görülmüştür? Encümen karar verir onun bir şahsiyeti vardır. Mensubolduğu ve bizden hürmet talebettiği encümene bundan daha büyük hürmetsizlik olabilir mi? (Soldan; bravo, sesleri) Encümen reisi, encümen mazbata muharriri işte burada!

Sonra arkadaşlar, kim diyor ki, tekriri müzakere yapılamaz, hattâ kim diyor ki, Hükümet tekriri müzakere talebedemez! Bir encümende karar verilir, mebuslardan birisi gördüğü lüzum üzerine tekriri müzakere talebedebilir. Mebusların tekriri müzakere talebini nezedden bir hüküm var mıdır? Aynı şekilde Hükümetin lüzum gördüğü zaman Yüksek Meclise hatalı bir kanun sevk edilmesini önlemek için encümene giderek, tekriri müzakere yapılmasını istenmesini meneden bir hüküm var mıdır? Hattâ parlâmentonun ihtisas organları olarak kurulmuş olan encümenlerde hükümetlerin lüzum gördüğü zaman tekriri müzakere talebetmeleri, Heyeti Umumiyeye müzakerelerinde kolaylık temin eder, neticeye daha kolaylıkla varılır. Bunları meneden hükümler olmadığı halde Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımız kanunun kendi noktai nazarlarına göre kabulünü peşinen teminat altına almak üzere, encümeni şikâyet ediyor.

Sonra; encümenin hükümetin tesiri altında karar verdiğini iddia ediyor, ve diyor ki: «Encümenler tamamen müstakildirler. Onlar her hangi bir tesir altında kalamazlar. Onlar ihtisas kollarıdır. Onlar mütehassıslardan terekübeder.» İnsafımıza sığmıyorum; encümen kadar hükümetin de ihtisası olmaması mümkün müdür? Çünkü bütün bu kanunları getiren Hü-

kümettir. Aynı zamanda Ticaret Vekili arkadaşımızın inisiyatifiyle Hükümet bir kanun getirmiş, müzakere edilmiş, ihtisas encümeninde! Bu kanunu getiren mütehasıs vekâlet, Ticaret Vekâleti, Ticaret Vekili veya mebuslardan birisi tekriri müzakere istemiş. Bu encümene tecavüz müdür? Bendeniz sırf bunları arz için kürsüye çıkmış bulunuyorum. Arkadaşımızın «Encümen tekriri müzakereyi Hükümetin tesiri altında yapmıştır.» şeklindeki ittihamını encümenleri küçültücü bir hareket olarak katıyen doğru görmem. Arkadaşımızın bu ittihamının hedefi başkadır. Bu hedef; huzurunuzda getirilen kanun teklifini birtakım bahaneler icadederek şimdiden başka yollara götürmekten ibarettir.

Ben Yüksek Meclisten bir ricada bulunacağım. Encümenlerde konuşularak huzurunuzda getirilen lâyhalar hakkında, (Hükümetin tesiri altında kalınarak çıkarıldı) gibi birtakım yüzde yüz siyasi ve Yüksek Meclisin yüksek seviyesiyle asla kabilitelif olmıyan tekliflere asla iltifat etmeyin. Çünkü bunlar, bu teklifler, ihtisasla asla alâkası olmıyan tamamen siyasi tekliflerdir.

REİS — Hasan Tez.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Sıra-sımı bana veriyor efendim.

REİS — Hasan Bey, sıranızı Hıfzı Beye veriyor musunuz?

HASAN TEZ (Ankara) — Veriyorum.

REİS — Hasan Tez sırasını Hıfzı Beye vermiştir, Nizamnamei Dahiliye müsaittir.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, belki iyi bir bahtım, belki de bahtsızlığın alâmeti olarak bu devrenin ilk Meclis konuşmasında çok sevdiğim eski bir arkadaşımınla münazaraya çıktık. Bir meseleyi Yüksek Huzurunuzda esaslı olarak açmak ve buna yalnız Ağaoglu arkadaşımın değil; Büyük Meclisin itimat etmesini istemek durumundayım. Bu mesele şudur: Biz buraya partilerin birinin listesinde girmiş olabiliriz. Fakat kapıdan girdiğimiz andan itibaren mevzularımız milletın mevzularıdır. (Soldan, «keşke öyle olsa» sesleri) Şu halde son derece samimî bir insanın hâdise çıkartmak niyetiyle değil, çıkmış bir siyasi mesuliyet hâdisesini dahi Yüksek Huzurunuzda, en hafif deyimim ile, sadece görmemezlikten gelmiş olmamak gibi bir samimiyet duygusu içinde getirdim. Bu derece has, iyi ni-

yetlere karşı bile arkadaşlar tarafından; «siyasetin kürsüye getirildiği» yolunda karar ve cevap verirlerse o takdirde bu kürsüde konuşmak artık mümkün olmaz. (Sağdan, «bravo» sesleri) Onun için arkadaşlar, önce meseleleri anlayışta anlaşmalıyız ve içimizde meknuz kalmış her hangi bir his ve hatayı dilimize almamalıyız. Bunu ifadeden sonra, arkadaşımız sadece kelimeleri konuşuyor, hâdiseleri konuşmuyor diyeceğim. Hâdiseleri konuşuran kimselerin ayrıca müdafaaya ihtiyaçları olmamalıdır. O ancak hâdiseleri konuşurmaya mezundur. Şimdi buradaki meseleye gelince, encümeninde sanki 4 Aralıkta hiç müzakere olmamış gibi, encümen mazbata muharriri sayın arkadaşımız mazbatada ilk müzakereden bahsetmemiştir. İşin encümeninde geçirdiği istihale mazbatada yoktur. Bunun için bahse zaruret hâsıl oldu.

Hürmet mevzuuna gelince: Beni konuşmaya sevk eden tek sebep Meclis ve encümene karşı hassasiyetle üzerinde durduğum bu hürmetten ibarettir. Gerek huzurunuzda ve gerekse encümenindeki bu mevzuu konuşmama işte bu hürmette kusur edenler saik olmuştur.

Arkadaşım diyebilir mi ki, encümenin değiştirdiği metin politika ile alâkalıdır?

Politika ile alâkalıdır denilmek istenen şeyi biraz sonra, hattâ şimdi söyliyeyim. O da şudur: (Bu seçimler bir sene sonra mı yapılın, yoksa altı ay içinde mi yapılın?) Bunun politika ile alâkası var mıdır? Bundaki esbabı mucibe şöyle veya böyle.

Binaenaleyh bu gibi yuvarlak sözleri bu kürsüye getirmiyelim. Bizim hepimizin, toptan hasretini çektiğimiz milletın seseni, meselelerini buraya getirelim. Gayrisamimidir, yahut siyaset yapıyor diye kürsü üstüne her şeyi koymayalım. Bu gibi sözler kolay sarf edilir oldu mu, işte o zaman asıl bu kürsülerde hâkim kılmak istediğimiz milletın hakiki sesini politika zaıflarıyla zedelemiş oluruz.

Sonra bir noktayı da tashih edeceğim. Diyorlar ki, (Hükümet asgari encümen kadar salâhiyetlidir.) Bunu diyen zihniyet encümenin yaptığı işleri, Hükümet daha salâhiyetlidir, düşüncesiyle tashihe kalkacaktır. (Öyle şey yok, sesleri) Arkadaşlar, lütfederseniz, bir noktayı müşahede ettiniz, zannediyorum. Aslı olmadan kullanılmamış sözleri ben buraya ge-

tirmem. Asgari encümen kadar sözünü.. (Öyle değil sesleri) Müsaade edin arkadaşlar. Asgari encümen kadar Hükümet salâhiyetlidir, sözünü Bakan söyledi : Arkadaşlar demedi, diyorlar. (Zaptı okuyalım, ihtisas dedi, sesleri)

ENVER KAYA (İstanbul) — Zabıt okunsun, aksi çıkarsa biz özür dileyeceğiz.

REİS — Müdahale etmeyin lütfen.. Siz devam edin, efendim.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Devamla) — Sonra bir söze daha işaret edeceğim. «Bahane, hüsnüniyet, suiniyetten bahsetme» sözleri veya imâsı.

Arkadaşlar, bu kürsüyü bu gibi isnatlardan âri kılmalıyız.

Bu kanun gayrisiyasi bir mevzula alâkah bir kanundur. Konuşduğumuz asıl mevzu, Büyük Meclisin hükümlerliği ve encümenin çalışması ile alâkahdır ki, cevapsız kaldı.

Lâyiha metnine gelince, encümen reisi bizzat vekil olan arkadaşımıza, «bâzı yerlerde yönetim kurulları seçilmiş bulunuyor ben müstenkif kalacağım» demeye mecbur oldu : Encümen mazbata muharriri «bâzı vaziyetler var inayet buyurun da şu maddeyi eskisi gibi yapalım» demeye mecbur oldu. Hükümet ısrar etti.

Ben encümenin havası içinde bulunup ıstırabını duymasam, bunu yüksek huzurunuzla getirecek değildim.

Netice arkadaşlar, siyaset nutuklarını seçmiş vesileleriyle miting meydanlarında bıraktık. Buranın kapısından içeriye girdiğimiz andan itibaren milletvekilleriyiz. Bizim, bu vasfın verdiği sığata lâyıık olmamız ancak, dilimize son derece hâkim olmakla ve bu kürsüye çıkan insanları siyaset oyunlarının damgasından uzak tutmakla; bu husustaki hassasiyetimizi, gayretimizi müştereken göstermekle olur.

Ben bunu arz ediyorum. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Sanayi Vekili

SANAYİ VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Manisa) — Arkadaşlar, Hıfzı Oğuz Bekta arkadaşımıza yalnız ben değil, hepimiz teşekkür etmeliyiz. Kürsüde nasıl konuşmak lâzım geldiğini dilimizi nasıl kullanabileceğimizi, kapıdan girince sıfatlarımızın ne olduğunu çok güzel ifade ettiler. Kendilerine teşekkür ederim. O halde aynı şekilde konuşalım.

Ben mi ilk defa söze başlarken «Encümen Hükümetin tazyığı altındadır» dedim? işte itham edici söz bu! Eski arkadaşım Hıfzı Oğuz Bekta'dan insaf dilerim. Ben dedim ki; Hükümetin encümenlere tesir yaptığı iddiası doğru değildir. Bizatihi encümenin şahsiyeti bakımından doğru değildir. Bunu mensubolduğumuz encümeneye saygısızlık mahiyetinde addadım dedim, siz benim bu sözüme karşı «Buraya siyaset getirdiniz, yuvarlak konuştunuz, miting meydanlarında imiş gibi konuştunuz» diye cevap verdiniz. Nerede kardeşim miting meydanlarındaki gibi konuşma! Alalım zabıtları bakalım!

Ben dedim ki, «Mebusun da Hükümetin de Heyeti Umumiyyede, encümenlerde de tekriri müzakere istemesini tabii hakkı addetmek lâzımgelir, kanunların daha iyi bir şekilde Heyeti Umumiyyeye gelmesi bakımından, bunda fayda bile vardır.» böyle demekle hata mı ettim? Neden miting meydanlarından, yuvarlak sözlerden bahsediyorsunuz?

Büyük Fuzuli'nin bir beyitini şu son hıfzılarda daima hatırlıyorum :

Hem yakarsın âteşi sız - i dilinle âlemi.

Hem de dersin ser - i kâyumda feryâd olmasın!

Kendileri yakıyorlar, bizden de şikâyet istemiyorlar arkadaşlar. (Soldan: Bravo sesleri, şiddetli alkışlar.)

REİS — Reylerini kullanmayan arkadaşlar, lütfen kullansınlar.

Hamza Eroğlu.

HAMZA EROĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, okunduğu ve göz atıldığı zaman belki chemmiyeti haiz olmadığı sanılan, fakat meslekî bakımdan memleketin ticari ve sinai hayatı ile büyük alâkası bulunan kanun lâyihası üzerinde chemmiyetle durmanın lüzumuna işaret ederek sözlerime başlıyorum.

Muhterem arkadaşlar, bu kanun lâyihası bir esbabı mucibe ile gelmiştir. Bendeniz bilhassa teknik mevzular üzerinde konuşacağım. Bu esbabı mucibenin ilk kısmı lüzumlu ayarlamaları yapmaya imkân vermemekte ve bu yüzden birtakım mahzurları tevhitetmesinden dolayı 5590 sayılı Kanunun bugünkü tatbikatından şikâyet edilmektedir. Müsaade buyurursanız esbabı mucibenin bu kısmını okuyayım.

«5590 sayılı Odalar ve Borsalar Kanununun seçimle ilgili hükümleri meslek komiteleriyle meclislerin devam müddetlerini 3 sene olarak tanzim etmiştir. Bu hükmün mutlak olması tatbikatta işin icap ve zaruretlerine göre lüzumlu ayarlamaları yapmaya imkân vermemekte ve bu yüzden birtakım mahzurlar tevellüdetmektedir.

Muhterem arkadaşlar; bu teşekküllerin birer meslekî teşekkül, hükmi şahsiyeti haiz teşekküller olduğu düşünülecek olursa bunların üzerinde ne gibi lüzumlu ayarlamalar yapılacağı hususunda esbabı mucibede derpiş edilen hükmün mânası anlaşılmamaktadır. Esbabı mucibeyi Meclise getiren ve onda çok yakın alâkası bulunan Sayın Ticaret Vekili ile Sanayi Vekilinden hasâten rica ediyorum. Esbabı mucibenin bu hükmüne sarahat versinler.

Esbabı mucibenin ikinci kısmı; muvakkat maddenin esbabı mucibesini izah ediyor ve mebus seçimlerinin hitama erdiği şu sırada kesif ve yorucu bir intihap faaliyetinin hemen akabinde yeni seçimlere girilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesi doğmaktadır, denilerek Hükümete, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ve Odalar Birliğinin seçimlerinin bu defaya mahsus olmak üzere uzatılması salâhiyetini veriyor.

Muhterem arkadaşlar, Ticaret Encümeninin ikinci toplantısında Sayın Sanayi Vekili ve Sayın Ticaret Vekili bu mevzuun siyasi bir mahiyet arz etmediğini ve tamamıyla meslekî bir mahiyeti olduğunu beyan ederek bizlere inşirah verici sözler ve beyanlarda bulundular. Hakikaten bu beyanlar bizleri memnun etti. Fakat hemen şurasını arz edeyim ki, tamamıyla siyasi bir mahiyet ve siyasi bir hüviyet arz eden seçim müessesesinin esbabı mucibede gösterildiği üzere bu meslekî teşekküllerin seçimlerle alâkası, mevcut esbabı mucibede bulunması dolayısıyla bizleri şüpheye düşürmüştür. Seçim mevzuunun esbabı mucibeden çıkarılmasını yine alâkalılardan rica olunur.

Şimdi, ben mevzuun üzerinde, bilhassa teknik bakımdan, durmak istiyorum. Niçin ticaret ve sanayi odalarının organlarının seçimlerinin geri bırakılmaması icabeder ve niçin ticaret ve sanayi odalarının seçimlerinin hemen yapılması, bu meslekî teşekküllerin faaliyetleri bakımından, faydalıdır?

Evvelâ umumi mülâhaza olarak şunu arz etmek zorunda kalacağım, 5590 sayılı Kanun Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsası ve Odalar Birliğinin organları arasında bulunan meslekî komitelerle meclislerin seçim müddetini üç sene olarak kabul ve tâyin etmiştir. Tüccar ve sanayici bu meslekî komite ve meclisleri seçerken üç sene için tevkil salâhiyeti vermiştir. Bu müddetin uzatılması seçmenin salâhiyetine bir tecavüz teşkil eder mi?, diye bir sual hatıra gelmez mi?

SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Bazan gelir, bazan gelmez.

HAMZA EROĞLU (Devamla) — Beyfendinin kendi kendine söylediği hususa cevap veriyim. Anayasamızda olduğu gibi kanunen bir sene daha salâhiyet verilir, müddet, uzatılırsa doğru olmaz. Seçmene daha önceden tanıyan bu hakkın korunması icabeder. Böyle bir salâhiyet kanunen mevzuubahis değilse müddetin uzatılması halinde seçmenin hakkına bir tecavüz vâkı olacağı kanaatindeyim.

İkincisi, yine burada teknik bir mesele ile karşılaşmış bulunuyoruz. Bu mesele şu: 5590 sayılı Kanun seçimlerin yapılması için seçim hazırlıklarının Ekim ayında başlamasını ve Kasım ayının sonunda sona ermesini icabettirir. Aralık ayının başında yeni kurulan idare heyetlerinin faaliyete geçeceğinden bahsedilmektedir.

Muhterem arkadaşlar, bugün Aralık ayının 20 sidir. Şayet bu kanun meriyete girmiş olursa makabline şâmil olmayacak mı? Halbuki hukuken meşhur olan bir prensibine göre kanun makabline şâmil değildir. Bu suretle prensip ihlâl edilmiş olmuyor mu?

Muhterem arkadaşlar, 5590 sayılı Kanun 1951 senesinde yani Demokrat Parti iktidarında meriyete girmiştir. Ve bu kanunda Ticaret ve Sanayi Odalarının seçim müddetleri 3 sene olarak gösterilmiştir. 1954 te seçimler yapılmıştır. 1957 de seçimler yapılırken Ticaret Vekâletinin bir tebliği ile seçimler durdurulmuştur. Her 3 senede bir bu meslekî teşekküllerin seçimlerinin yapılması teamül haline gelmişken bu teamülün yıkılması ve ortadan kaldırılmasının ne derece yerinde olduğunu sizlerin yüksek takdirine bırakıyorum.

Şimdi, münhasıran Ticaret ve Sanayi odaları seçimlerinin yapılması zarureti aşikâr olan teknik meselelere geçiyorum. Bilhassa esbabı

mucibe teknik meselelerden bahsediyor. ben de üzerinde durmak istiyorum.

Muhterem arkadaşlarım, malûmunuzdur, tevzi sistemi 982 sayılı Koordinasyon Kararına müstenittir, tevzi sistemi 1955 ten itibaren meriyete girmiştir. Sanayici ve imalâteçilerin ihtiyaçlarını tanzim eden bu koordinasyon kararı ile birçok hammadde ve yedek parça ve diğer maddeler tevzi sistemine tâbi olmuştur. İhtiyaçlarını tevzi yolu ile temin eden sanayiciler bilhassa Anadolu'da bulunan sanayiciler 1955 ten sonra oda bünyeleri içerisinde kendilerini temsil ettirmek arzu ve lüzumunu duymuşlardır. Bu bakımdan seçimlerin sona erdiği 1957 de ticaret odaları, borsalar seçimlerinin yapılması teknik bir zarurettir.

İkincisi; oda ve borsalar, 6731 sayılı Kanunla muaddel Milli Korunma Kanununun kabulü ile her zamanki devreden daha fazla yeniden birçok sanayici ve tüccarlar odalara kaydolmuştur. Diğer taraftan yeni Ticaret Kanununun kabulü ile Sicilli Ticaret Nizamnamesinin bâzı hükümleri de oda ve borsalara yeni tüccarların kaydını icabettirmiştir. Ayrıca Milli Korunma Kanunu ile borsa emtiasının kâr hadininin dışında tutulması birçok tüccarları bir gruptan alıp diğer bir gruba, odaya veya borsaya kaydetmeye zorlamıştır. Bütün bu durum muvacehesinde oda ve borsalara kaydolunanların adedleri artmıştır.

Netice; adedlerin artması dolayısıyla oda ve borsaların organlarının yeniden seçilmesi bir zaruret haline gelmiştir. Bu da bir teknik görüştür.

Diğer mühim ve lüzumlu teknik bir mütâlâ da şudur : Oda ve borsalarda 1954 ten bu yana meslek komitelerinde birçok değişiklikler olmuş, yeni meslek komiteleri teşekkül etmiştir. Bu meslek grupları ve bu komitelerin mecliste temsili icabeder. Şayet seçimler yapılmıyacak olursa bu imkân da bulunamamış olur. Ticaret ve sanayi odalarının ve ticaret borsalarının faaliyetleri bakımından, hayatîyetleri bakımından çok ehemmiyet arz eden bu seçimlerin bir sene gibi bir zamana tehir edilmesini, bu işlerin tekniği ile uğraşan bir arkadaşımız olarak faydalı ve lüzumlu görmüyorum.

Ticaret Encümeninin ilk toplantısında mu-tavassıt ve halledici bir yol olarak teklif edilen, altı ay sonra odalar ve borsalar seçimleri-

nin yapılmasını uygun gören teklifi huzuruza arz ediyorum.

REİS — Necmeddin Önder.

NECMEDDİN ÖNDER (Nevşehir) — Muhterem arkadaşlar, huzuruza getirilmiş olan mevzu haddi zatında bu kadar tartışmayı ve üzerinde bu kadar durulmayı icabettiren bir mahiyette değildir. (Soldan, «doğru» sesleri) Hemen arz edeyim ki, Muhterem Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımızın halisane niyetlerle arz ve ifade edildiğini bildirdikleri mevzularda, biz üzümlük söyleyeyim ki, halisane bir niyet görmüyoruz. Bunun sebeplerini arz edeceğim :

Muhterem arkadaşlar, 5590 sayılı Kanun Odalar ve Borsalar organlarının seçimlerinin Ekim ayında başlayıp Kasım ayında bitirilmesini âmirdir. Bu sene Ekim ayında büyük seçimlerin vukubulması dolayısıyla, bir tedahülün vukubulmasından endişe eden ve bunun bu seçimlerin icrasına tesir edebileceği üzerinde duran Ticaret Vekâleti haklı olarak bunun âtiye talikını uygun görmüştür. Bunun lüzum ve zarureti Sayın Hatip Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımız da kabul etmiştir. Meselenin esası bu şekilde halledilmiş oluyor. Şimdi geri kalan nokta, bu seçimin encümünde geçirdiği safha ile arkadaşımızın demin ifade ettiği müddette taallük eden noktadır. Bu iki nokta üzerinde de arzı malûnat edeyim :

Muhterem arkadaşlar, vâzı kanun oda ve borsa seçimlerinin Ekim ve Kasım'da yapılacağı hükmünü vaz'etmiştir. Bunun esbabı mucibelerini de derpiş etmiş bulunuyor. Binaenaleyh bir kanunun muayyen maksatla tâyin ve tesbit ettiği seçim zamanında yapılamadığı takdirde binnetice tehirine zaruret ve mecburiyet hâsıl olduğu takdirde seçimin mütaakıp sene aynı aylara tehiri en mâkul ve mantiki olanıdır. Bundan tabii başka bir neticeye varmak da mümkün değildir. Bu, kanunun ruh ve maksadına da uygun düşer. Yani vâzı kanun niçin Ağustos ayı yahut Ocak ayı denemiş de Ekim, Kasım demmiştir. Bunun sebebini esbabı-mucibelerde görmek mümkündür.

Şunu arz edeyim ki, bu kanunun hazırlanmasında bu naçiz arkadaşımızın hizmetleri geçmiştir. O sırada bu teşekküllerin sevk ve idaresine memur olan bir dairenin başında idim. Bu itibarla bu lüzum ve icapları en az bugün esbabı

mucibe dermeyan eden arkadaşlarımız kadar bildiğini arz etmek isterim.

Muhterem arkadaşlar, altı ay temdidedilmesi halinde kanunun bugün kabul etmiş olduğu tarihe nazaran bir ayrılık meydana gelir ve ondan sonra hâdiseler yeni bir mecburiyet tahmil ederse yeniden bir seçimi veya başka bir zaruretle mülâhaza ederse bu defa da belki bir başka tarihe bırakmak icabeder. Halbuki bu kanunun muayyen bir maksatla kabul ettiği ruh ve maksadı zedelememek lâzımdır. Binaenaleyh altı ay temdidi kanunun ruh ve maksadına aykırıdır.

Kaldı ki, daha kuvvetli bir sebep var: Ticaret Vekâleti idari tasarruf hakkına dayanarak oda ve borsaların bütçelerinin yıl başında tanzimini kabul etmiştir. Odalar ve Borsalar Birliği de mutabık kalarak bütün teşekküllerin bütçelerini yıl başında tanzim edilmelerini tesbit etmiştir. Bundan maksat, Ekim ve Kasım ayında seçilen ve iş başına gelen organların leri senelere sâri olacak bütçelerin lüzum ve icabını teemmül ederek bu hususu kendisinin sağlama sıdır. Eğer biz altı ay sonraya temdidedersek seçilecek organları bir emrivakı karşısında buldurmuş olacağız. Yani kendilerinin tanzim ettiği bir bütçeyi kendilerinden sonra gelenlere tatbik etmeye mecbur kılacağız. İdare heyetlerinin, Odalara ve Borsalar meclislerinin seçimlerinin bir yıl temdidedilmesine mütenazır olarak idare heyetinin bir yıl temdidini aynı sebeplerle mâkul kabul etmek icabeder. Ben serd edilen mütalâaların yerinde olmadığı kanaatindeyim. Bir meclis ki, içinden idare heyetini seçecek ve biz bu seçimi temdidediyoruz, meclis değişmediğine göre kendi tarafından seçilmiş olan bir idare heyetinin değiştirilmesine de lüzum görmiyebilir. Kaldı ki meclisler daima ademiîtimad beyan etmek suretiyle idare heyetlerini iskat edebilirler. Meclis ve idare heyetleri ahenkli çalışmadığı takdirde meclisler idare heyetlerini iskat edebilirler. Bu müddetin uzatılıp uzatılmaması yani onu değiştirmek daima idare meclisinin tasarrufu altındadır. Kendisi iş başında kaldığına göre tarafından seçilmiş olan bir idare heyetinin devam etmesinde mantıki bir netice bulmak mümkündür. Bu itibarla kendisi tarafından getirilmiş olan ve bir sene temdidedilmek suretiyle kanunun ruh ve maksadına uygun olarak ve yine 5590 sayılı

Kanunun tâyin ve tesbit ettiği şekilde seçimin mütaakıp senenin aynı aylarında yapılmış olması gayet mantıki bir netice telâkki edilmek icabeder.

Bir noktaya daha temas edeyim: Bütün halisane ve iyi niyetlerle seçilmiş olmasına rağmen Odalar ve Borsalar seçimi üzerinde bu kadar durulmuş olmasının bir sebebi de, politika ile alâkadar olmıyan meslek gruplarına hakikatte muhterem muhaliflerimizin politik bir mâna vermelerindedir. (Sağdan, «yooo» sesleri).

Dikkat buyurun, ben tevsik ederim ve isbat ederim. Geçen seçimlerde bu mevzuda durulmuş ve politik bir mahiyet verilmiştir. Gazeteleri açın, 1951 ve 1954 seçimlerini müteakıp sütun sütun yazılar. Filân yerde Halk Partisi kazanmıştır. Ankara'nın 44 Meclisi Umumi âzalığından 39 unu Halk Partisi, beşini de Demokrat Parti kazanmıştır. Hafızalarımızı yoklarsak bunu tesbit ederiz. Tatbikatta kanunla meydana gelmiş teşekküller vardır. Seçimler yapılmış ve organlar iş başındadır. Bu sebeplerle bunların müddeti uzar. Tarım kooperatifleri, kooperatifler ve birtakım anonim şirketler vardır, onların da seçim suretiyle gelen organları vardır.

Binaenaleyh bilhassa şayanı dikkattir, hatip arkadaşlarımdan bir ikisi Adana'lı bulunmaktadır, bu nevi seçimler yapılmıyan yerler vardır, ama onların organı iş başındadır. Arkadaşlarımızın söylediği gibi, müddetleri bittikten sonra bu organlar salâhiyetsiz kalmazlar, salâhiyetleri yenileri gelinceye kadar devam eder. Ancak bunun içindir ki, Hükümet bu teklifi getirmiştir ve bunu kanuni bir sebebe istinadettirmek istemiştir. Binaenaleyh Hükümetin teklifi hangi yönden tetkik edilirse edilsin, maksada uygundur. Bu sebeple teklifin aynen kabulünü ben de arz ve teklif ederim.

REİS — Reylerini kullanmıyan arkadaş var mı?... Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Hasan Tez.

SUAT BAŞOL (Zonguldak) — İlk kürsüye çıkıyorsunuz, hayırlı olsun...

HASAN TEZ (Ankara) — Yüksek Meclis huzuruna ilk defa çıkıyorum. Şaşırtmaya ne kadar çalışırsanız çalışın, şaşırmıyacağım, sayın hemşerim.

Pek muhterem arkadaşlarım, Ticaret Vekâletince Ticaret ve Sanayi Odalarıyla Ticaret Bor-

salarına gönderilen 12 . X . 1957 tarihli bir yazıda bu teşekküllerin seçimlerinin mebus seçiminden sonra ve kanuni müddeti içinde yapılacağı teyit ve ancak seçim tarihinin ayrıca bildirileceği işaret olunmuştur.

Malûm bulunduğu veçhile 5590 sayılı Oda ve Borsalar Kanunu ve Tüzüğü (tüzüğün 58 nci maddesi) seçimlerin Ekim ayında başlayıp Kasım ayı içinde tamamlanacağını ve seçimlerin de üç senede bir defa ve bizzat bu teşekküller tarafından ikmal ve intac olunacağını âmir bulunmaktadır.

Bu zaruret ve mecburiyete rağmen Ticaret Vekâletinin kanunun ve tüzüğün bu bâriz hükümlerinin tatbikini durdurmaya yetkisi yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, takdir buyurulacağı veçhile 5590 sayılı Kanuna tevfikân seçimlerin Aralık ayında başlaması hükmü muayyen hazırlık, ilân ve itiraz müddetlerinin kullanılması zaruretinden dolayı konulmuştur.

Binaenaleyh, Ticaret Vekâleti 12 . X . 1957 tarihinden bugüne kadar seçim tarihini bildirmemek suretiyle Oda ve Borsa seçimlerinin kanuni müddeti içinde yapılmasına engel olmuş ve dolayısıyla bütün yurttaki mevcut bu teşekküllerin bünyelerinde huzursuzluk doğmuştur, aynı zamanda kanun hükümleri de yerine getirilmemiştir. Durum bu halde iken Ticaret Vekâleti 2 nci bir tamim göndererek seçimlerin yapılacağı katî olarak bildirmesi üzerine kanun hükümlerine aykırı olarak verilmiş olan bu emirle seçimler mecburi olarak zamanında yapılamamış ve tevhîre uğramıştır. Filhakika Ticaret Vekâletinden gönderilen tamimlerle odaların hiçbir kademesinde seçim yapılmamasının bildirilmesi üzerine bazı oda meclisleri toplantılar aktederek seçimlerin 24 Kasım'da yapılacağı karara rağmen Ticaret Vekâletinin kanuna aykırı bu emri muvacehesinde takibedecekleri hattı hareketi müzakere etmişlerdir. Filhakika bu müzakereler sonunda idare heyeti seçimlerini yenileyen oda meclisleri bulunduğu gibi ayrıca fiyat tahmin ve sanayi komitesi seçimleri de yenilediği bir hakikattir. Arz edilen bu duruma göre memleketimizde halen 5590 sayılı Kanun hükümlerine uyararak seçim yapan Ticaret Odaları bulunduğu gibi Vekâletin emrine uyararak kanuni vazifesini yapamayan odalar ve borsalar da mevcuttur. Bu bir vaki'dir.

Muhterem arkadaşlar, Odalar ve Borsalar Kanununda müddet bakımından değişiklik yapılmasını derpiş eden tasarı, ekseriyeti iktidar partisine mensubolan Ticaret Encümeninde esaslı bir tetkikten geçirilerek bu teşekküller seçimlerinin 6 ay müddetle tehiri karara bağlandığı halde bilâhara Sanayi ve Ticaret Vekillerinin ısrarlı müdahaleleri neticesinde Yüksek Meclisin müzakeresini yapmakta olduğu bu tasarının kabulü tekriri müzakere usulü ile sağlanmış bulunmaktadır. Seçimlerin kanuni süresi içinde yapılmaması aşağıda arz edeceğim şu mahzurları yaratmaktadır.

Muhterem arkadaşlar, politik mülâhazaların yer almaması lâzımgelen teşekküllerden birinin de odalar ve borsalar olması gerekir kanaatindeyim. Hal böyle iken, daima değişen iktisadi hâdiseler ve şartlar muvacehesinde her üç senede bir defa meslek muhitlerini ve meclislerini ve senede bir defa da idare heyetlerini yenilemek suretiyle hem piyasanın kendi teşekkülü olan Ticaret ve Sanayi Odaları ile Borsalara murakabe ve ikaz etmesine, hem de muvaffakiyet gösteremiyen idare heyetlerinin meclisler tarafından değiştirilmesine ve dolayısıyla ticari ve snai hareketlere ayak uydurulmasına imkân verilmekte iken bu yerleşmiş ve alışılmış tatbikatın dondurulmasında ne gibi mülâhazaların hâkim olduğu anlaşılammıştır. (Şaşırma, sesleri) Ben şaşırım çünkü büyük ve tarihî C. H. Partisinin mektebinde yetiştim. Karşınızda da C. H. P. mebusu olarak konuşuyorum. Bunun için sözlerimi dikkatle Yüksek Heyete arz etmekteki maksadım, iki ihtar alarak dışarı atılmamama mâtuftur. (Sağdan, alkışlar), Soldan, gülüşmeler.) Müsterih olunuz, şaşırıyacağım.

Muhterem arkadaşlarım; ticaret ve sanayi odaları seçimlerine yapılacak müdahalelerin, gerek bu teşekküller içinde gerekse bütün yurt piyasasında faydalı olmıyan neticelere sebebiyet vereceğine emin olunuz.

Çok muhterem arkadaşlarım; («Yaşa Hısan Bey!», sesleri) müsaade buyurun, konuşuyorum, devam edeceğim, (Soldan; gülüşmeler) Odalar ve borsalar Kanunundaki müddet bakımından değişiklik yapılmasını derpiş eden tasarı ekseriyeti iktidar partisine mensubu olan ve ticaret ekonomisinde esaslı yeri olan teşekküllerin seçimlerinin altı ay müddetle tehirini karara bağladığı halde bilâhara Sanayi ve Tica-

ret vekillerinin ısrarlı müdahaleleri neticesinde Yüksek Meclisin müzakeresini yapmakta olduğu bu tasarı... (Soldan; «Devam, devam», sesleri) Ben devam ediyorum, sizler müsterih olunuz.

KEMAL BALTA (Artvin) — Şaşırma, şaşırma.

HASAN TEZ (Devamla) — Ben şaşırmam, Karadeniz'den geldim hemşerim.

Görülüyor ki; bu teşekküllere her şeyden evvel zaruretler tesir etmekte ve mevcut kanuni imkânlarla da bu icaplar yerine getirilmektir. Binaenaleyh seçimler bir sene daha uzatılırsa ne olur?

Muhterem arkadaşlar;

1. Daha bilgili ve çalışkan zevatın bu teşekküllerde vazife almalarına mâni olunur.

2. Birbirleriyle ahenkli olarak çalışan idare heyetlerinin ihtilâflı, verimsiz ve belki de dedikodulu mesaileri devam eder.

Bilhassa içinde bulunduğumuz tevziye tâbi maddelerin ve tahsis mallarının tevzi şekilleri yeni kurulmuş meslek gruplarının mensuplarına haklarını teslimde usulsüzlük ve haksızlık yaratabilir. Bu yüzden piyasa ve âmme hizmetleri geniş mikyasta zarar görür.

3. Muhterem arkadaşlarım; mebus seçimlerinde cari olan 4 senelik müddet için ileri sürülecek esbabı mucibeden bambaşka zaruretlerin icabı olarak daha kısa zamanlarda değiştirilmeleri iktisadi realitelere uygun düşen oda ve borsa uzuvlarını teşkil eden zevatın muhtelif sebeplerle çalışmamalarını ve mesailerinin gevşemesini mucibolur.

4. Muhterem arkadaşlarım; verimli olmadıkları katiyetle anlaşılan idare heyetleri seçimi yenilenmezse oda meclisleri bu idarelerin mesuliyetlerini binlerce mensuplarına ve seçmenlerine karşı nasıl deruhte edecekler ve bu hal nasıl izah edilecektir?

5. Üç sene içinde her odaya binlerce tacir kayıt ve tescil olunmuş ve dolayısıyla yeni yeni meslek grupları doğmuştur. Seçimler tehir edildiği takdirde 5590 sayılı Kanunun ve Tüzüğünün mesleklerin temsilcileri mecburiyetine dair olan hükümleri açıkça ihlâl edilmiş olur.

Aziz arkadaşlarım; netice olarak yukarıda açıkça arz ettiğim gibi Oda seçimlerinin bir sene geri bırakılması bugün içinde bulunduğumuz

tevziye ve tahsise tâbi maddeler ve meslek guruplarının yeniden teşekkülü devresinde asla doğru değildir.

Arkadaşlarım, bendeniz senelere Ankara Ticaret Odasında âzalık yaptım. Görülen lüzum üzerine memur işten alınabilir, fakat görülen lüzum üzerine Oda seçimleri geri bırakılamaz. Memleketimizin içinde bulunduğu iktisadi şartlar asla seçimlerin tehirine müsait değildir. Bunun için seçimin 6 aylık müddeti için encümen teklifinin kabulü ile Hükümet teklifinin reddini istirham eder hepinizi hürmetle selâmlarım. (Sağdan, soldan «yaşa Hasan Tez» sesleri, alkışlar)

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Hıfzı Oğuz Bekata söze başlarken çok güzel başladılar. Fakat sonradan bâzı şeyleri unutmuş göründü bana.

Biz zamanında bu kanunu sevk ettik. Encümeninde de izah ettim; katiyen politik bir mahiyet taşımamaktadır. Böyle olsaydı seçime gitmeden evvel, tatilden önce çıkarırdık. Demek bu mülâhaza hâkim değildir. Biz beş Kasımda gönderdik. 22 Kasımda da buraya gelmiştir. Seçimlerin 1 Aralıktan önce yapılması lâzımdır. Eğer Encümeni Âli yahut Meclisi Âli zamanında çıkarmış olsaydı müddeti kanunisi içinde ikmal edilmiş olacaktı. O itibarla Ticaret Vekilinin lüzumsuz bir tasarrufu mevzuubahsolamaz. Encümenlerin zamanında kurulmamasında elbette bizim sunu takririmiz olmaması gerekir. Meclisi Âliye biz zamanında sevk ettik.

Encümenine tesir babına gelince; tekriri müzakere istiyen Hükümet değildir, arkadaşlarımız yanılmışlar. Bir mebus arkadaş, daha evvel müzakerelerde bulunmadığı için tekriri müzakere istemiş, bunu ben de kabul ettim. Bu bakımdan bunun Hükümet tarafından geldiğini zannetmeyin. Heyeti Umumiyede, encümeninde muhalif olanlara karşı fikirlerimizi müdafaa edeceğiz, mütalâalarına iştirak etmiyoruz, dedik.

Hükümeti de kendi âzası telâkki etmesi karşısında bir sene içinde iktiham edeceğimiz işler vardır. Bir mehil verin, tehir prensibini kabul ettikten sonra 6 ay veya bir sene olması mühim bir hâdise teşkil etmemektedir. Nedense muhalif arkadaşlar 6 ayı kabul ettiler de bir seneyi kabul etmediler.

Arkadaşlarım, biz bu kanunu büyük zaruretle bir sene olmasında ısrar ederek getirdik. Biliyorsunuz, Hükümet bugünlerde büyük tedbirler içinde, hayatı umumiyede bazı fiyat kararları almak vaziyetindedir. Ondan önce bu odalar birliği bizim tâ içimizde çalışmaktadır. Odalar Birliği, Doğu - Almanya ile müzakere edemeyeceğimiz hususatı, Hükümet gibi onun karşısına geçip müzakere etmiş ve mukaveleler akdetmiştir. Elbette ki, bu kararlarımızda odalar birliği ve tâli diğer odaların kendilerinden faydalanacağımız hususat vardır. Neden bu bir sene olmuyor da altı ay olursa faydalı oluyor? Bu ciheti ben deniz anlıyamadım. Sanayi Vekâleti kurulmuştur, bizim dairelerimizden bir kısmı Sanayi ve Maadin daireleri Sanayi Vekâletine intikal etmiştir. Odalar birliği bizim vekâletimize dâhildir, yani Ticaret Vekâletine dâhildir, muhaberat bu yolda devam etmektedir. Bütün hususi sektörün işi behemahal Ticaret Vekâletince yapılmaktadır. İptidai maddeleri Ticaret Vekâletince elde edilmektedir. O halde iki vekâlet dairelerinin birbirine intikal ettiği bir devirde her iki vekâlete hizmet edecek olan odaların mahiyetinin tâyin edilmesi için zaman verilmesi lâzımgelir. Bir mehil verin, belki Sanayi Vekâletine veyahut da Ticaret Vekâletine bağlı kalacaklardır. Veyahut da yeni bir tertibe geçmemiz icabedecektir. Bir taraftan odalar yeni tevzi sistemi üzerinde çalışmaktadır. Odalar birliği tevzi statüsü de bir haftaya kadar vekâlete gelmiş olacaktır. Bu yola giderken muhalefet arkadaşlarımız altı aya kadar tehiri kabul ediyorlar da, niçin bir seneye kadar tehir edilmesini kabul etmiyorlar, anlıyamadım. Çünkü, kendileri de bunun politik olmadığını kabul ediyorlar. Şu halde bu, idari bir müşkül karşısında bu şekilde hareket edildiğini göstermektedir. İdare, müşkülâta mâruz bulunan Hükümet ise bu işte altı ayın kâfi gelmeyeceğini ve bir senelik bir zamana ihtiyacolduğunu ifade ettikten sonra bu müddeti bize niçin vermek istemediklerini lütfen izah etsinler. Uzuvar hakkındaki mütalâalarımı arzu ederlerse arz ederim. Halen iki vekâlet bu odalarla beraber çalışmaktadır. Yeni bir sisteme gitmekte, yeni yeni kararlar almaktayız. Bunların memlekete şâmil olan tesirleri gayet tecrübeli olan idare heyetlerinin huzurlarıyla çalışmak niyetindeyiz. Politik tarafı yoksa, çok istirahat ediyorum, himmet etsinler, muhalif arka-

daşlarımız bir seneye iblâğında mahzur görmesinler. Bunu rica ediyorum. (Soldan, alkışlar)

REİS — 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 ve A/2 işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihasına 366 arkadaş iştirak etmiş, 329 kabul, 32 ret, 1 çekimsen rey kullanılmıştır. Binaenaleyh teklif kanunîyet kesbetmiştir.

Encümen Reisi, Muhlis Erdener.

TİCARET ENCÜMENİ REİSİ MUHLİS ERDENER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, mevzu hakkında Sayın Ticaret ve Sanayi Vekilleri etraflıca izah verdiler. Bendeniz de bir iki noktayı tavih ederek huzurunuzdan ayrılacağım.

Hayretimi mucibolan nokta; sözcü olarak en dokümanite bir tarzda konuşan Hıfzı Oğuz arkadaşımızın encümende gayet geniş anlayış gösterdiği ve yine prensibinde mutabık kaldığı bir mevzu üzerinde burada bir bardak su içerisinde bir fırtına koparmaya çalışmasıdır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, burada zikredilen hususat encümende harfiyen tekrar edildi. Bendeniz de kendilerinden bir ricada bulundum, dedim ki; «Bahis mevzuu olan nokta seçimlerin bir müddet geri bırakılmasıdır. Burada seçmenin ve seçilenin hakkını zedeliyecek bir tadilat bahis mevzuu değildir. Mesele böyle olunca, birtakım nehci hukukiye dalarak uzun uzun argumentationlar serd ederek, vekillerden izahat istiyerek vakit kaybetmiyelim. Geniş bir anlayış içinde encümenimize havale edilen bu evrakı samimî şekilde inceleyip karara bağlayalım.»

Buna iltihak ettiler ve muhalefet serhlerinden de vazgeçtiler. Ben de bu anlayışa mukabil şükran hislerimi ve minnettarlığımı kendilerine arz ettim.

Şimdi arkadaşlarım, bir taraftan prensibolarak ittifak ve 6 ay temdidin faydalı olduğunu ifade ediyorlar. Mazbatada kendilerinin ikrarı var. Fakat bir sene olunca kıyameti koparıyorlar. Bunun altı ay mı olması lâzım, bir sene mi olması lâzımgelir? Şüphe yok ki bunu en iyi takdir edecek makam Hükümettir. Bugün odalarla Hükümet vazifeleri noktasından çok sıkı ve yakın bir hale girmişlerdir. Alınacak yeni tedbirlerle ihdas edilen yeni vazifeler odaları vekâletle çok yakından, sıkı bir iş birliğini icab ettirmektedir.

Hâdise böyle olunca asıl mesul zevatın mü-talâasını, mülâhazasını bir tarafa bırakarak altı ay için seçim uzayınca odaların hukuki durumunun kadük olacağı, mesuliyetin kimlere mü-teveceh bulunduğu, seçimlerin mutlaka yapıl-ması, meslekî komitelerle alâkalı halleri.. gibi birçok delâili ortaya seriyorlar. Bunların mes-ele ile hiç alâkası yoktur.

Sayın vekillerin de izah ettikleri gibi, umu-mi seçimlerin yarattığı heyecanın geçmesi ve nihayet odalarda yapılacak vazifelerin de bir-er birer tesbit edilmesi için bunun bir sene te-hirinden, encümen olarak mahzur görmedik ve muhalefet olarak da altı aya kadar onlar da mahzur görmüyorlar. Bunu bu vaziyeden tetkik ederek karar vermek memleketin menfaati iç-bından telâkki ediyoruz.

Sonra; tekriri müzakere hakkında ileri sür-düğü sözleri ile, itiraf ederim ki, evvelâ encü-men reisi olarak beni sonra da arkadaşlarımı rencide etti arkadaşım. Evvelâ lâyük olmadığım iltifatta bulundu, sonra bir cümlesiyle bana ver-diği mükâfatları geri aldı. Arkadaşım evvelâ bilmelidir ki; vazife esnasında hiçbir zaman kendimi viedan ve kanaatimin tesirinden başka tesire kaptırmam. Tekriri müzakere için arka-daşımızın ileri sürdüğü sebepler kanunda yeri olmıyan sebeplerdir. «Mühim sebep, maddi ha-ta, ciddi zaruret olmadıkça tekriri müzakere olamaz» diyorlar. Bunu nereden çıkarıyorlar? Benim anlayışına göre encümen arkadaşlarımız-dan - ki, bu takriri veren arkadaşımız, o günkü müzakerede bulunmamıştır. - Her hangi biri tek-riri müzakere talebederse o hususta encümen kar-rar verir. Bendeniz de reye arz ettim. Encüme-nin kararı o şekilde tebeyyün edince tekriri mü-zakere yapıldı.

Kaldı ki, tekriri müzakerenin yapılmasında iki vekil arkadaş encümene gelerek arkadaşları lüzumundan fazla tenvir etmek, malûmattar kıl-mak için ellerinden gelen gayreti gösterdiler. Binaenaleyh bunun böyle bir empozisyon şeklin-de encümeni baskı altında tutmak mânasına alınmasını ve bu mânayı çıkarmasını ben Hifzi Oğuz arkadaşımın ağzından işitmek istemezdim.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Siz müstenkif kalmadınız mı?

MUHLİS ERDENER (Devamla) — Bu ken-di ifadeleridir. Bu hareketi her hangi bir taz-

yıka tâbi olduğumuz şeklinde telâkki ettiler, onun tekzibini yapacağım.

İdare heyetlerinin, meslekî teşekküller ve oda meclisleri heyetinden ayrı olarak mütalâa edilmesi, bunu bir muvakkat madde ile tesbit etmeliğimiz teklifleri reis sıfatıyla bana da mü-lâyim geldi ve bu hususta Ticaret Vekiline sor-duğum sualde : «Bunun tavzihini yapmakta ay-rıca fayda görüyorum. Çünkü idare meclisleri senede bir defa seçilir. Halbuki oda meclisleri ile meslekî heyet üç senede bir seçilir. Binaena-leyh idare meclisinin seçimlerini yapmak ve büt-çeyi tasdik etmeye oda meclisleri mecburdur. Binaenaleyh bû vazifeyi yapmış olmalıdırlar. Bu salâhiyeti kanunlaştırmaklığımız icabeder.» de-dim. Fakat Vekil Beyefendinin kanaatine göre kanunun ruhunda mevcudolan bu salâhiyeti ayrıca zikretmekte fayda yoktur. Bu izahatla tavzih arasında bir tercih yapmak lâzımgelir-se, tavzihi tercih ettiğimi söyleyerek müstenkif kalacağımı bildirdim ve kaldım. Bu da gösteri-yor ki, müzakere sırasında daha vazih, daha fay-dalı olacağına kanaat getirdiğim şeylerde, en yakın çalıştığım vekille dahi ihtilâf haline geç-mekte tereddüt etmedim. (Bravo sesleri) Nere-de kaldı ki, tazyik altında kalarak, tekriri mü-zakere yolu ile karar değiştirelim... Encümen reisi kaldıkça ve aksine bir karar alınmadıkça her hangi bir mevzuda benim yapacağım, teklifi reye koyup neticesine göre hareket etmektir. Zannedirim ki, bütün encümenler de böyle ya-par ve böyle hareket ederler.

Sonra reyler de pek zayıf değildir. 7 onla-rın, 14 bizim. Demek ki, yaridan fazla.

Bu itibarla arkadaşlarım, hakikaten üzerin-de bu kadar müzakere ve münakaşa yapmaya değmiyen, sadece müddetin temdidini istihdaf eden bu Hükümet teklifinin kabul edilmesini ri-ca edeceğim. Zaten 20 gün de geçmiştir. Binaen-aleyh Hükümetin almakta olduğu tedbirlerin daha geniş mikyasta ve daha esaslı şekilde ti-carete odalarıyla, tatbik mevkiine konulabilmesi için tecrübeleri müsellemlen olan ve halen faaliyet-te bulunan odalarla iş birliğini mümkün kılmak için bu kanunun bir an evvel çıkarılmasını arz ve rica ediyorum.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz istiyen?.. Yok.

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmi-yenler... Kabul edilmiştir.

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek Kanun

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetlerini icabı hale göre bir yılı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

REİS — Hıfzı Oğuz Bekata.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, mevzu enine boyuna konuşulduğu için teferruat üzerinde durmuyorum. Sadece bu madde ile alakalı bir iki hususu arz edeceğim:

Bu kanun lâiyhası şu esbabı mucibe ile gelmiştir: Umumi seçimlere raslıyan odalar ve borsalar seçiminin Mayıs seçimleriyle tedahül etmesi yüzünden seçimlerin rahat yapılmasından endişe duyulmuş ve bunun daha müsait bir zamana tehirine Ticaret Vekâleti karar vermiştir. O halde esbabı mucibe nedir? Ticaret ve Sanayi odaları seçimleri milletvekilleri seçimine raslıyan Hükümet bir müddet için temdit yetkisine sahibolsun. Esbabı mucibe bu. Halbuki bakınız birinci maddeye nasıl geçiyor. Deniyor ki, «icabı hale göre hükümet temdideder» Bir defa bu söz demokratik anlayışa aykırıdır. Niçin? Çünkü Seçilen bir kurul, bir heyet vardır. Bu heyet için tâyin edilen kanuni müddet 3 senedir. Fakat seçimle teşekkül eden bu heyeti, «icabı hale göre» yani vekilin takdirine göre, tâyin ve temdit demokratik anlayışa uygun değildir. O halde bunu, «icabı hal» gibi icranın takdirine bırakmak doğru değildir. Fakat ortada bir de vakıa vardır. Milletvekilleri seçimi ile odalar seçimi tedahül ettiği zaman rahatsızlık oluyormuş. Bu anlayışla mevzuu mütalâa ettiğimiz takdirde şu netice esbabı mucibe ile birleşmektedir: Oda ve borsalar uzuvlarının seçimi milletvekilleri seçimlerinin yapıldığı zamana rasladığı takdirde bir temdit salâhiyetini hükümete verelim ki, bu tarzda ikide birde kanun getirmek mecburiyeti hâsıl olmasın. Bu ikinci anlayışta temdit müddeti kısaltılmak suretiyle mutabıkız. Fakat «icabı hal» sözü ne kanunun esbabı mucibesine, ne de bu heyetlerin durumlarına uygun bir söz değil-

dir. Encümende sonradan karara bağlanan Hükümetin metni gereğe, esbabı mucibeye aykırıdır. 19 arkadaşın katıldığı ilk metin ise daha önce arz ettiğim gibi seçimler, «Milletvekilleri seçimleri ile aynı zamana rasladığı takdirde bu seçimleri altı ayı geçmemek kaydı ile uzatmaya Hükümet salâhiyetlidir» şeklinde olup, isabetlidir. Lâiyhanın getirilmesine ve esbabı mucibesine uygun madde, arz ettiğim şekilde olmalıdır.

Hükümet bu lâiyhayı şu sebeple getiriyor : Seçimler milletvekilleri seçimlerine raslıyınca odalar ve borsalar seçimleri rahat olmuyor. Temdit salâhiyeti verin deniyor. Madde buna göre tedvin edilmek gerekirken «icabı hale göre» Hükümete temdit salâhiyeti veren şümüllü bir şekle konuyor, işte bu doğru değil.

Şimdi arkadaşlar, demin maddelerde konuşurken arz edeceğimi ifade ettiğim noktalardan birisi üzerine geldik. Her hangi bir yerde seçimle teşekkül eden heyetlerin emirle devamı demokratik bir anlayışa uygun mudur, değil midir? Değildir, arkadaşlarım. Seçimle teşekkül eden heyetlerin devamı yine seçimle yapmak lâzımgelir. Bu prensiptir. Diğer taraftan, icabı hali takdir kime aittir? Vekile. «İcabı hal» her türlü formüle uygun bir söz. Bu sebebin adını koymak lâzımdır ki, doğru olmayan istikametlerde temdidini imkânı hâsıl olmasın.

Burada insafılı olarak hem vekilin ve hem de encümen reisinin şu mevzuu hatırlamalarını rica ederim. 23 arkadaş toplanmışız, encümende konuşmuşuz bunları. Doğru demişler. 19 arkadaş bunu tadil etmiş. Daha açık konuşmuşuz, encümende kabul edilmiş. Maddeden bu tâbiri çıkarırmazsak işte o vakit siyaset karıştırılır denildi. Öyleyse odalar ve borsaları bu müdahaleden kurtaralım, denildi. Ve bunun için milletvekilleri seçimlerine raslıyan zamanlarda, uzatılın kararına varıldı. Bu sebeple de bu «icabı hal» sözü buradan çıkarıldı. Altı aylık, bir senelik mevzua gelince: Vekil arkadaşım da tereddüt ettiklerini söylediler. Hâdiseler şudur arkadaşlar. Bir sene sonra seçime girecek bir heyet işine sahip bir heyet değildir. Halbuki seçimi üç sene için garanti etmiş olan bir heyet işine sahip bir heyettir. Bu heyetlerin müstakar bir zemin üzerinde çalışabilmenin ahengini bulabilmesi için, işine sahibolma şartlarını sağlamalıyız. Bunun için seçimlerin bir

an evvel yapılması ve bu heyetlerin 3 senelik bir heyet olarak işlerini ellerine almaları lâzımdır.

Şimdi arkadaşlar, bizim istediğimiz «icabı hale göre» nin yerine, benim teklifim değil, artık encümen ekseriyetinin kararıyla «milletvekilleri seçimine rasladığı zaman» kaydını koyalım.

Hükümet teklifinde bir sene yerine 6 ay olmasının da birçok sebepleri vardır. Üç sene evvel bazı meslek komiteleri vardı. Bu komiteler temsil edilmemiştir. Bu geniş kütlenin de temsil edilmelerine imkân vermiş olacağız.

Altı ay içinde yapıldığı takdirde, üç senelik seçilmiş heyet olarak işe süratle sahibolmak imkânına kavuşulacaktır. Halbuki bir sene kaldığı takdirde iş iyice tutulamıyacaktır. O halde ikinci mevzu, bir sene yerine altı ay ki, bu da encümende kabul edildi.

Üçüncü mevzu: Odaların üç uzvu vardır. Meslek komiteleri, oda meclisleri ve yönetim kurulları. Yönetim kurulları, zaten bir sene için seçiliyor. Nazarı dikkatinizi celbederek bir noktayı arz edeyim. Aksi halde kanun maddi hata ile çıkacaktır.

Bir sene için seçilen bu yönetim kurullarının bir senelik bütçesi vardır. Bir senelik icraatın raporla tebriye edilmesi lâzımdır. Bunları da sadece oda meclisleri seçiyor. Şimdi bunların seçimlerinin de otomatikman bir sene temdid edildiği zaman ne olacak biliyor musunuz arkadaşlar? Oda meclisleri kanuna uygun hareket mecburiyetinde kalacaklar ve bütün yönetim kurulları seçimlerini iptal edecekler ve yeniden seçime gideceklerdir. Ve bu böyle olmaya başlamıştır. Ankara Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulunu seçmiştir. Yönetim kurullarının müddeti bir senedir. Bu müddet kendiliğinden temdid olunamaz. Böyle olmaması da lâzımdır. Aksi, mahzurludur. Encümende 19 âzanın tasvibiyle kabul edilen husus da budur.

Binaenaleyh arz ettiğim sebeplere binaen bir takrir vereceğiz. Kemali emniyetle ifade edeyim ki, bu işin işleminin doğru olan icabı da budur. Encümen reisimizin aksini söylemesi mevzu bahis değildir. Kendisi esasen müstenkif kalmışlardır.

Hulâsa arkadaşlar; kim olursa olsun, Hükümete, seçilmiş heyetlerin «icabı hale göre

temdidi» salâhiyetini prensip olarak vermiyelim.

Bir sene, 6 ay meselesine gelince, arz ettiğim; 6 ay içinde bu seçimler yapılmış 3 senelik imkân kavuşulmuş olur, rahat çalışma nizamına girilmiş olacaktır. Bir sene uzatılırsa teşkilât başka olacaktır.

Yönetim kurullarının ise müddetleri bitmiş, bazı yerlerin seçimleri de yapılmış, yenileri seçilmiştir. Tatbikatta yönetim kurullarının yenileri seçilmekte olduğu halde kanunla eski ve yeni seçilmiş heyetlere de bir senelik yersiz temdit imkânı verilecektir ki, yanlış bir hükümdür.

Bu itibarla 19 reyle Ticaret Encümeninde kabul edilen metni takrirle takdim ediyorum. Bu metni 12, 14 reyle kabul edilen Hükümet teklifine tercih etmenizi Yüksek Heyetinizden rica edeceğim.

HAMZA EROĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlar; Hükümetin teklif ettiği kanun lâyihasının birinci maddesinde (5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Oda ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetleri icabı hale göre bir yılı geçmemek şartıyla Hükümet temdide salâhiyetlidir.) deniyor. «İcabı hale göre» terimi üzerinde biraz duralım. Ben size biraz başka memleketlerden bahsedeceğim. Belki kanaatleriniz takviye edilmiş olur.

Bugün birçok memleketlerde ticaret ve sanayi odalarına benzer ve ticaret ve sanayi odaları mahiyetinde aynı şekilde işliyen müesseseler vardır. Bu müesseselerin hukuki mahiyetleri tetkik edildiği zaman bunlar hükmi şahsiyeti haiz âmme hizmeti gören müesseselerdir. Aynı zamanda bu müesseseler meslekî teşekkül mahiyetindedir. Meslekî teşekkül mahiyetinde olan bu müesseselerin kendilerine mahsus organları vardır. Malî bakımdan da kendi iç bünyeleri ile takviye edilirler.

İleri anlayışlı demokratik memleketlerde bu müesseselere icranın, Devletin müdahalesi mevzu bahis olmaz. Ancak âmme hizmeti gören müesseseler olması bakımından umumi halleri âmme hizmetine taallük eden hususlar da kanunla gösterilir ve hüviyetleri de aynı maksada uygun olarak çizilir. Totaliter rejimlerde ise ticaret ve sanayi odaları ve ticaret ve sanayi odalarına benzer müesseseler daima Hükümetin

kontrolü altındadır. Bu nevi totaliter rejimlerde iera organı korporasyonlarda kendisine bir kuvvet ve destek bulmuştur.

«İcabi hale göre» terimi ile ieranın buna benzer bir salâhiyet istediğini tahmin etmiyorum. Hükümetin böyle bir şeyi hatırlından geçirdiğini de zannetmiyorum. Ancak «icabi hale göre» terimini kullanmak ve böyle bir salâhiyet vermek bana bizim memleketimiz gibi ileri demokratik zihniyetli, görüşlü olması icabeden ve öyle olan bir memlekette pek hoş karşılanmayacak gibi geliyor. Bu bakımdan «icabi hale göre» terimini değiştirmek lâzımdır. Böyle geniş bir salâhiyetin iera organına verilmemesine taraftarım.

Diğer taraftan 1 nci maddede, odaların, borsaların ve birlik uzuvlarının seçimi meselesi ele almıyor ve bunların bütün organlarının seçimlerinin bir sene geri bırakılması mevzu bahis ediliyor.

Biraz önce Hıfzı Oğuz Bey arkadaşımız temas ettiler, «İdare heyetlerinin seçimleri bir seneliktir», dediler. Şimdi size esbabı mucibeden bu hususa temas eden fıkralar okuyayım:

«Diğer taraftan 5590 sayılı Kanun ve Nizamnamesi hükümlerine göre hali faaliyette bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının uzuvlarını teşkil eden meslek komiteleri meclis ve yönetim kurullarının seçim müddetleri Kasım 1957 sonunda biteceğinden, mevzu bahis teşekküllerce alınan mevzuat hükümlerine göre Ekim ayından itibaren hazırlıklara başlanılarak seçimlerin Kasım ayı sonuna kadar ikmali ve Aralık iptidasından itibaren yeniden teşekkül eden uzuvların işe başlamaları iktiza etmektedir.» Bilhassa burada ehemmiyetle belirtiyim ki, hemen aşağıdaki şu fıkra bunun lüzumunu teyidediyor.

«Kesif ve yorucu bir intihap faaliyetinin hemen akabinde yeni seçimlere geçilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesini doğurmaktadır.» Bu endişe belki meslekî komiteler için mevzu bahistir. Fakat idare heyetleri için mevzu bahsolamaz. Esasen idare heyetleri her sene seçiliyor. Nitekim her sene normal bir şekilde seçilen idare heyetleri seçimini yeniden getirilecek bir kanunla bir sene tehir etmek lâzım gelmez.

Bu bakımdan mutlaka idare heyetlerine gerek odalar ve Borsalar ve gerekse Birlik oda heyetlerine bir senelik tehir ve temdit salâhiyetinin verilmemesini Yüksek Meclisten rica ediyorum.

REİS — Madde hakkında başka söz istiyen var mı?

Takrirler var. Okuyoruz, efendim.

Yüksek Başkanlığa

Arz edilen sebeplere binaen, birinci madde olarak, Ticaret Encümeninin ilk içtimanda kabul ettiği aşağıdaki metnin tasvibini teklif ederiz.

Ankara Mebusu	Ankara Mebusu
Hıfzı Oğuz Bekata	Hasan Tez
Ordu Mebusu	
Kahraman Sağra	

Madde 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçimleri, milletvekilleri seçimleriyle aynı zamana rastladığı takdirde, bu seçimleri altı ayı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

Yönetim kurumlarının seçimleri bu hükmün dışındadır.

Yüksek Başkanlığa

Birinci maddedeki (icabi hale) ibaresinin metinden çıkarılarak aşağıdaki şekilde düzeltilmesini teklif ederiz.

«Seçimin vaktinde yapılmasına mâni olacak muhik ve müebir sebeplerin vukuunda»

Çankırı Mebusu	Ankara Mebusu
Dursun Akçaoğlu	Halil Sezai Erkut
Adana Mebusu	Ankara Mebusu
Melih Kemal Küçüktepepınar	Hasan Tez

(Ankara Mebusu Hıfzı Oğuz Bekata ve iki arkadaşının takrirı, tekrar okundu.)

REİS — Birinci maddenin bu şekilde değiştirilmesini teklif eden Hıfzı Oğuz Bekata ve arkadaşlarının takririni reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Takrir reddedilmiştir.

EMİN SOYSAL (Maras) — Reyler, sayıldı.

REİS — Emin Bey rica ederim, Riyasetin bu bapta ihtisasa hürmet buyurun.

(Çankırı Mebusu Dursun Akçaoğlu ve üç arkadaşının takriri tekrar okundu.)

REİS — Birinci madde metninden «icabı hale göre» kısmının çıkarılmasını tazammun eden bu takriri de reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — 1 nci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona erecek olan seçim müddetleri bir yıl temdidolunmuştur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı?

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Şimdi arkadaşlar, ilk söz aldığım zaman ifade ettim ki, Hükümetin teklifinde maddi ve hukuki hatalar vardır, diye. Bu maddedeki hataları birer birer sayayım. Maddeyi okuyorum :

«Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona erecek olan....»

Bugün 20 Aralıktır, bu kanunun meriyeti daha birkaç gün sonra kabil olacağına göre, kelimenin «sona erecek» değil; «sona eren» olması lâzımdır. Bu bir.

İkincisi arkadaşlar, Kasım sonunda müddeti biten bu heyetlerin, kanunun yürürlüğe gireceği faraza 25 Aralık tarihine kadar, yani 25 günlük zaman zarfında, bütün Ticaret ve Sanayi odalarında vermiş buldukları kararlar ve o kararları veren zevatın durumları gayrikanunidir. Bizim mevzuatımız böyle diyor. Çünkü bu uzuvların seçimleri bitmiş ve kendileri yeniden seçilmemiştir. Seçimleri hukukan temdid de edilmiştir. Yani salâhiyetsiz kimselerdir. Bu kimseler 1 Aralık'tan bu yana icrayı faaliyet etmek suretiyle memleketin dövizini mallarını dağıtıp, çeşitli tasarruflarda bulunmuşlardır. Bu kanun böyle çıktığı takdirde, kanun yürürlüğe girinceye kadarki yapılan tasarrufların gayrikanuniliği devam edecektir. Bu vaziyet karşısında vatandaşlar kararların herbirinin iptaline hak kazanmış olacaklardır. O halde maddeyi şöyle yazmak lâzımdır: (Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri, bu tarihten itibaren altı ay uzatılmıştır.)

Bu madde böyle olmazsa Hükümetin metnine göre iki hâdisenin çıkacağını arz ettim. Bir tanesi tamamen maddi hatadır. Sona erecek sözü

bugün 20 Aralık'ta çoktan sona erdiğinden dolayıdır ki, bu maddi hatadır ve düzeltilmesi lâzımdır.

İkincisi : Aralık ayı başından beri cereyan eden faaliyetin hukuki mesnedi yoktur. Bu ise kanunî bir hatadır.

Şimdi artık demin söylemediğim bir sözü söylemeye mecburum. Hükümetin teklif ettiği metinler encümen süzgeçinden geçmeden olduğu gibi kabul edilirse bu cins hatalarla çıkması da ima mümkündür.

Hükümetin teklifi incelenerek kabul edilecek olursa, encümenin ilk defa kabul ettiği metne dönmek zaruridir. İşte tekriri müzakerenin fayda mı, zarar mı getirdiğini bu madde ile de isbat etmiş oluyorum.

Bu vesile ile de arz edeyim : Tekriri müzakere şu şu sebeplerle yapılabilir. Bunun hariçinde bir sebeple yapılması doğru değildir, dedim. Çünkü bu bizim İç tüzükte yeri olmayan bir usuldür, nâdiren müracaat edilebilir. O halde aksini bizim encümen ve hükümet nereden çıkarıyor?

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Tatbikattan.

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Diğer hususlarda da haksızdırlar, üzerinde durmayacağım, durmayacağım.

Yüksek heyetinize, müddet ne olursa olsun, bir yanlışlığa mahal vermemek üzere, maddenin teklif ettiğim şekilde kabulünün maddi ve hukuki bir zaruret olduğunu arz ederim.

REİS — Ticaret Vekili.

TİCARET VEKİLİ ABDULLAH AKER (İzmir) — Hıfzı Oğuz Bekata arkadaşımız maddi hatadan bahsediyor. Elbette ki bizim verdiğimiz tarihte durum böyle idi. Binaenaleyh maddi hata vardır diye vasıflandırılıp böyle hitabedilmezdi. Verdiğimiz zaman bu, doğru idi. Kanunun görüşüldüğü şu anda doğru değildir, za'fı telif oluyor. Çok rica ediyorum, verdiğimiz tarihte doğru idi. Buna maddi hata denmez. O zamana göre doğru idi, bu tarihte ise doğru değildir. Elbette ki bunun böyle değiştirilmesine iltihak edeceğim, telâş buyurmayın. Ayrıca bu tarih meselesi de kanunun şümulü içinde 20 günlük müddeti nazara almak suretiyle yaptığımız teklife şimdiye kadar icra edilmiş muameleler bakımından iltihak ediyorum. (Soldan, bravo sesleri) Mâruzatım budur.

REİS — Takrir var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Arz edilen sebeplere binaen, muvakkat birinci maddenin, Ticaret Encümeninin ilk kabul ettiği aşağıdaki şekilde oya konulmasını teklif ederiz.

Ankara Mebusu	Ankara Mebusu
Hıfzı Oğuz Bekata	Hasan Tez
Ordu Mebusu	Ankara Mebusu
Kahraman Sağra	Nuri Ciritoglu

Muvakkat madde 1. — Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri bu tarihten itibaren altı ay uzatılmıştır.

Yüksek Reisliğe

Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri bu tarihten itibaren bir yıl temdidolunmuştur, şeklinde reyeye vaz'ını arz ve teklif ederiz.

Sinob Mebusu	Denizli Mebusu
Ömer Özen	Baha Akşit

REİS — Hıfzı Bey, bundan evvel kabul edilen birinci maddeye göre müddet, bir sene olarak Yüksek Meclisçe kabul edilmişti. Bu bakımdan da okunan takrire iltihak ediyor musunuz?

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Tabii bir zaruret oldu.

REİS — Şu halde Hıfzı Oğuz iştirak ettiğine göre her iki takrir aynı mahiyeti haiz olu-

yor. Yalnız müddet bir sene olacaktır. Takrirleri bu şekilde nazarı dikkate alanlar... Alınanlar... Nazarı dikkate alınmıştır.

Encümen filhal iştirak ediyor mu?

TİCARET ENCÜMENİ REİSİ MUHLİS ERDENER (İstanbul) — Bir sene olarak kabul ediyoruz.

REİS — Encümen filhal iltihak etmektedir. Maddeyi tadil şekliyle tekrar okutup reyinize arz edeceğim.

MUVAKKAT MADDE — 1 nci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri bu tarihten itibaren bir yıl temdidolunmuştur.

REİS — Maddeyi bu suretle kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meclisyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun birinci müzakeresi bitmiştir.

Ruznamede görüşülecek başka madde olmadığından 23. XII. 1957 Pazartesi günü saat 15.00 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati: 17,17

B — TAHRİRİ SUAL VE CEVABI

1. — Sivas Mebusu Halim Atesalp'ın, Sivas'ta çiftçi ihtiyaçlarının karşılanması ve çiftçinin motorlu vasıtaya teşviki hususlarında neler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/1)

28. XI. 1957

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıda arz edilen hususların Ziraat Vekâletince yazılı olarak cevaplandırılmasına dâaletlerinizi saygıyla rica ederim.

Sivas Milletvekili
Halim Atesalp

Sivas vilâyetimiz, geniş bir çiftçi bölgesi olmakla beraber halkının büyük ekseriyeti küçük çiftçi olması itibariyle kullanmak mecburiyetinde bulunduğu iptidai addedilen düven, yaba, mazi, hasput, araba ve çift oku, enek gibi ziraat alâtını bulamamakta olmasından çiftçilik mesleğini icrada büyük müşkülât çekmekte olduğu gibi kağıt arabası tâbir edilen iptidai arabanın koşum hayvanatının yıpranmasında ve beher çifti 2 500 liraya alınabilen koşum hayvanatının çabuk elden çıkmasına yegâne âmîl olduğu anlaşılmış durumda olması nazara alınarak Sivas'ta mevcut Cer Atelyesi ve

Dökümhanesinden bilistifade ziraat aleti ve bilhassa dingilden deveran eden dört tekerlekli arabanın imali ve müsait fiyatla satışı ile çiftçi ihtiyacının karşılanması ve ıslahı lüzum ve ihtiyacı katı bulunmaktadır.

2. Sivasta mevcut motorlu ziraat vasıtalarının tamiri, muhtac oldukları yedek parçanın süratle temini ile ihtiyacın karşılanması ve çiftçinin motorlu vasıtaya teşviki maksadiyle mevcut Zirai Donatım ajanslığının tam teşkilâtli donatım haline getirilmesi ve tesis edilecek tamir atelyesinin ihtiyacı karşılaması lüzumu da katıdır.

Bu hususlarda neler düşünüldüğü?

T. C.

Ziraat Vekâleti

16 . XII . 1957

Zi İş. U. Müdürlüğü

Umumi No. Şube : 04

Hususi No. 07 - 000/1148

Hülâsa : Sivas Vilâyetindeki çiftçilerin ziraat alet ve makinaları ihtiyacı hk.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Kanunlar Müdürlüğü 106 - 564 sayılı yazılarına C:

Gün ve sayısı işaretli yazınıza ekli olarak alınan ve Sivas Mebusu Halim Ateşalp'ın, adı geçen vilâyette çiftçi ihtiyaçlarının karşılanması ve çiftçinin ziraat alet ve makinaları ile teçhiz hususundaki düşüncelere dair yazılı sual tekriri incelendi.

Çiftçinin toprak hazırlama, ekim, hasat ve savurma işlerinde lüzumlu bulunan hayvanla çekilir pulluk, tırmık, kültivatör, mibzer, orak makinası, çayır makinası ve dört tekerli araba ile elle işletilen tımaz makinası gibi zirai ekipmanlarla teçhizi mevzuunda Vekâletimizce hazırlanmış program ve projeler dairesinde çalışılmaktadır.

Bu cümleden olmak üzere Türkiye Zirai Donatım Kurumu Umum Müdürlüğünün Adapazarı ziraat aletleri ve makinaları fabrikaları müessesesinde hayvanla çekilen her türlü modern ziraat alet ve makinaları imâl edilmektedir. Yurdun muhtelif ziraat bölgelerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere 8 tip hayvan pulluğu ile tek ve çift atlı yaylı, yaysız, sandık-

lı, sandıksız arabalar, tıknaz makinaları, çeşitli hayvan tırmıkları, sulama ekipmanları, yayık ve arı kovanları bu fabrikanın imalâtına dâhil bulunmaktadır. İmalât hakkında fikir edinmek üzere bir broşür ilişikte takdim edilmiştir. (1)

Yurdun her köşesinde olduğu gibi Sivas Vilâyetimizde de bu imalât satışa arz edilmektedir ve çiftçilerimizin bu husustaki taleplerini her zaman karşılamak imkânı mevcuttur.

Adapazarı fabrikası yurdumuzun bu bakımdan ihtiyacını karşılayacak ölçüde imalâta bulunabilmektedir. Bu imalât için lüzumlu bulunan bir dökümhanesi de mevcuttur. Bu itibarla Sivas Cer Atelyesinde küçük zirai ekipmanlar ile araba imâline lüzum ve zaruret görülmektedir.

Çiftçilere bu fabrika mamulü ziraat aletleri bedellerinin % 20 si peşin alınmak ve bakiyesi 3 sene vâdeli taksitle, arabalar bedellerinin % 25 i peşin alınmak ve bakiyesi iki sene vâdeli taksitle ve Ziraat Bankası aracılığı ile satılmak suretiyle gerek fiat gerek satış üsulleri bakımından çiftçiler için çok elverişli şartlarla satılmaktadır.

Diğer taraftan küçük ziraat aletleri ile araba imâl eden mütaaddit imâlâthanelerin adedinin de her gün biraz daha arttığı ve mahalli ihtiyaçların kısmende bu şekilde karşılandığı memnuniyetle görülmektedir. Vekâletimiz bu imâlâthanelerin imalâtını tetkik ettirerek faydalı, iyi olduğuna kanaat getirilenlere imalât ve satış kredileri de temin etmektedir.

Sivas'ta bulunan T. Zirai Donatım Kurumu ajansı bu vilâyette Kurmun uhdesine mevdu vazifeleri noksansız olarak ifâ edecek bir kapasitede ve teşkilâtli olduğu gibi bu ajans traktör ve ekipmanların her türlü tamirlerini yapabilecek büyük bir seyyar Dawey tamirhanesine de malik bulunmaktadır.

Bu tamirhane Sivas'ta mevcut ve adedi ancak 379 olan traktörlerin tamir işlerini fazlası ile yapabilecek durumdadır.

Keyfiyeti derin saygılarımla arz ederim.

Ziraat Vekili
Nedim Ökmen

(1) İlişik broşür sual sahibine gösterilmiş, dosyasında hıfzedilmiştir.

1957 malî yılı Muvazeneî Umumiye Kanununa bağı (A/1) ve (A/2) işaretili cetvellerde değışiklik yapılması hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanuu kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 610
Rey verenler	: 362
Kabul edenler	: 329
Reddedenler	: 32
Müstenkifler	: 1
Reye iştirak etmeyenler	: 240
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

ADANA
 Mehmet Geçioğlu
 Saim Karaömerlioğlu
 Ali Menteşoğlu
 Hamdi Öner
 Kemal Satır
 Rıza Tekeli
ADİYAMAN
 Şefik San
AFYON KARAHİSAR
 Rıza Çerçel
 Orhan Kökten
 Mustafa Öztürk
 Necati Topcuoğlu
 Orhan Uygun
 Murad Âli Ülgen
AĞRI
 Şeref Saraçoğlu
 Selim Yatağan
AMASYA
 Kemal Eren
 Hâmit Koray
 Nazifi Şerif Nabel
 İsmet Olgaç
 Hüseyin Özbay
ANKARA
 Muammer Akpınar
 Osman Alişiroğlu
 Faik Ahmed Barutçu
 Hıfzı Oğuz Bekata
 Fuat Börekçi
 Mehmet Ali Ceritoğlu
 Nuri Ciritoğlu
 Übeyde Elli
 Halil Sezai Erkut
 İsmail İnan

İbrahim Saffet Omay
 İlyas Seçkin
 Selim Soley
ANTALYA
 Sadık Erdem
 Attilâ Konuk
 Burhanettin Onat
ARTVİN
 Kemal Balta
 Mecit Bumin
 Hilmi Çeltikçioğlu
 Eyüp Doğan
 Yaşar Gümüşel
AYDIN
 Fethi Batur
 Hüsamettin Coşkun
 Necati Çelim
 Nail Geveci
 Piraye Levent
 Etem Menderes
 Cevat Ülkü
BALIKESİR
 Muzaffer Emiroğlu
 Ali İleri
 Arif Kalıpsızoğlu
 Fuat Onat
 M. Halûk Timurtaş
 Muharrem Tunçay
 Sıtkı Yırcalı
BİLECİK
 Şevki Hasırcı
 Yünnü Üresin
BİNGÖL
 Sait Göker
BITLİS
 Nusrettin Barut

Rifat Bingöl
BOLU
 Servet Bilir
 Zuhuri Danışman
 Mithat Dayıoğlu
 Mahmut Güçbilmez
 İhsan Gülez
 Kadir Kocaeli
 Nezih Tütüncüoğlu
BURDUR
 Osman Eroğlu
BURSA
 Hüseyin Bayrı
 Müfit Erkuşumeu
 Mazlum Kayalar
 Recep Kırım
 Hilâl Ülman
ÇANAKKALE
 N. Fuad Alpkartal
 Halim Alyot
 Ahmet Hamdi Sezen
 Nahit Ural
ÇANKIRI
 Dursun Akçaoğlu
 Ferhan Arkan
 A. Kemal Barlas
 Kâmil Tabak
ÇORUM
 Sedat Baran
 Hamdi Bulgurlu
 Ali Dedekargınoğlu
 Fevzi Hacirecepöğlu
 Cevat Köstekçi
 Hüseyin Ortakçioğlu
 Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ
 Baha Akşit
 Turan Bahadır
 İsmail Hadımlıoğlu
 Ali Rıza Karaca
 Mehmet Karasan
 Osman Ongan
 A. Hamdi Şancar
DİYARBAKIR
 Sezai Demiray
 Kâmil Tayşi
 Hâmid Zülfü Tigrel
 Halil Turgut
 Hüseyin Ülkü
 Mehmed Hüsrev Ünal
EDİRNE
 Nurettin Manyas
 Rükneddin Nasuhioğlu
 Kadrettin Oğuzalıcı
 Sabahattin Parsoy
 Mükerrrem Sarol
ELAZIĞ
 Mustafa Altındoğan
 Celâl Dora
 Hürrem Müftigil
 Nâzım Öztürk
ERZİNCAN
 Nusret Safa Coşkun
 Cemal Işık
 Âdil Sağıroğlu
ERZURUM
 Şevki Erker
 Abdülkadir Eryurt
 Mehmet Eyüboğlu
 Melik Fırat
 Sait Kantarel

Hasan Numanoğlu
Rıza Topcuoğlu
ESKİŞEHİR
Halil Akkurt
Mustafa Çürük
Abidin Potuoğlu
GAZİANTEP
Ali Ocak
Nedim Ökmen
İsmail Güven
GİRESUN
Sadık Altınca
Hayrettin Erkmen
Mustafa Hemiş
Doğan Köymen
GÜMÜŞANE
Necmettin Coşar
Avni Karaman
Hüsrev Polat
Nihat Sargımalp
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
HATAY
Ali Şelhum Devrim
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Ömer Fevzi Reşa
İÇEL
Sami Gökmar
Yakup Karabulut
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Niyazi Soydan
İSPARTA
Kemal Demiralay
Ali Lâtıfaoğlu
Hamdi Ongun
Tevfik Tıgh
İSTANBUL
İsak Altabev
Nazmi Ataç
Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Erdener
Hüsamettin Giray
Mehmet Gürpınar
Ali Harputlu
Hâdi Hüsmen
Enver Kaya
Lûtfi Kırdar
Nizamettin Kırsan
Adnan Menderes

Numan Menemencioğlu
Nihat Halûk Pepeyi
Celâl Ramazanoğlu
Yusuf Salman
Nizamettin Âli Sav
Migirdiç Şellefyan
Nuri Yamut
Tahsin Yazıcı
Mahmut Yüksel
İZMİR
Sebati Acun
Danyal Akbel
Abdullah Aker
Perihan Arıburun
Enver Dündar Başar
Behzat Bilgin
Necdet İncekara
Ekmel Kavur
Rauf Onursal
Vamık Tayşi
Fevzi Uçaner
Ahmet Ünal
KARS
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Osman Yeltekın
KASTAMONU
Muzaffer Akdoğanlı
Zeki Cemal Bakıçeşlebi-
oğlu
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Şükrü Esen
Ali Gözlük
Münif İslâmoğlu
Hadi Tan
KAYSERİ
Fikri Apaydır
Ömer Başegmez
Kâmil Gündes
Osman Kavuncu
İbrahim Kirazoğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Hakkı Kurmel
Durdu Turan
KIRKLARELİ
Mehmet Ali Ceylân
Sıtkı Pekkip

Dündar Tekand
KIRŞEHİR
Osman Canatan
Hayri Çopuroğlu
KOCAELİ
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım
KONYA
İshak Avni Akdağ
Mustafa Bağrıaçık
Osman Bibioğlu
Remzi Birand
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkilmeç
Ali Saim Kaymak
Sıtkı Koraltan
Tarık Kozbek
Mustafa Runyun
Sabahattin Sayın
Sami Soylu
Nafiz Tahralı
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
Muhittin Özkefeli
MALATYA
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Kâmil Sürenkök
Mehmet Zeki Tulunay
Nüvit Yetkin
MANİSA
Âtıf Akın
Selim Akış
Hikmet Bayur
Muzaffer Kurbanoğlu
Orhan Ocakoğlu
Cevdet Özgirgin
Cemil Şener
İhsan Yalkın
MARAŞ
Hasan Fehmi Evliya
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevket Dursun
Halim Kermooğlu
Hasan Reşit Tankut
Selim Telliğaoğlu
Aziz Uras
MUĞLA
Turhan Akarca

Dilâver Argun
Nuri Özsan
Turgut Topaloğlu
MUŞ
Şemsi Ağaoğlu
NEVŞEHİR
Necmeddin Önder
Zihni Üner
Münib Hayri Ürgüblü
NİĞDE
Medeni Berk
Asım Eren
Rifat Gürsoy
Şefik Refik Soyer
ORDU
Eşref Ayhan
Ferda Güley
Zeki Kumrulu
Arif Hikmet Onat
Kahraman Sağra
Atıf Topaloğlu
RİZE
İzzet Akçal
Osman Kavrakoğlu
SAKARYA
Tacettin Barış
Hamza Osman Erkan
SAMSUN
Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Necmettin Doğuyıldızı
Abdullah Eker
Ömer Güriş
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Fikri Şen
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay
Nüzhet Ulusoy
SİRD
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp
Fikri Şendur
SİNOB
Nusret Kuruoğlu
Ömer Özen
Hamdi Özkan
Muharrem Tansel

SİVAS

Necati İlter
Edip İmer
Cemil Özcan
Ahmet Yılmaz

TEKİRDAĞ

Nurettin Aknoz
Ali Çakır
Hasan Gürkar
İsmail Özdoğuran
Ahmet Paker

TOKAD

Faruk Ayanoğlu
Sıtkı Eken

Keramettin Gençler
Ahmet İspirli
Şahap Kitapeç
Mustafa Lâtiifoğlu
Bekir Şeyhoğlu
Rıza Ulusoy

TRABZON

Halûk Çulha
Sabri Dilek
Fikri Karanis
Salih Zeki Ramoğlu
İsmail Şener

TUNCELİ

Hızır Aydın

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Aziz Gökkan
Abdullah Köksel
Abdurrahman Odabaşı
Ömer Yüksel

UŞAK

Adnan Çalikoğlu
Rıza Salıcı
Avni Ural

VAN

Abdülhâkim Arvas

Tevfik Doğuşiker

YOZGAD

Talât Alpay
Mahmut Ataman
Fuad Nizamoglu
Nazım Tanıl

ZONGULDAK

Abdullah Akın
Sebati Ataman
Suat Başol
Necati Diken
Tahir Öktem
Mustafa Saraç
Hulûsi Timur

[Reddedenler]

ADANA

Nevzat Arman
Suphi Baykan
Hamza Eroğlu
Kasım Gülek
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
M. Yılmaz Mete

ANKARA

Recep Dengin
İbrahim İmirzaloğlu
Hasan Tez

ÇANKIRI

Naşit Erat
Ethem Yalçınalp

ERZİNCAN

Naci Yıldırım

GÜMÜŞANE

Sabahattin Kadirbeyoğlu

KARS

İbrahim Us

MALATYA

Mehmet Kartal

MARAS

Emin Soysal
Abdullah Yayıoğlu

MARDİN

Vahap Dizdaroğlu

NİĞDE

Vedat Mengi

ORDU

Münir Ekşi
Muammer Tekin

SİVAS

Halim Ateşalp
Nüzhet Çubukçu

Hasan Değer
Turhan Feyzioğlu
Şinasi Moran
Nazmi Yaraş

TOKAD

Reşit Önder
Dâniş Yurdakul

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu

VAN

Abdülvahap Altınkay-
nak
Ferid Melen

[Müstenkifler]

TUNCELİ

Fethi Ülkü

[Reye iştirak etmiyenler]

ADANA

Kâzım Bozdoğan
Ahmet Karamüftüoğlu
Kemal Sariibrahimoğlu
Turgut Yeğenağa

ADIYAMAN

Sait Açar
Gani Gürsoy
Sırrı Turanlı
Ali Yaşar

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirci

Kemal Özçoban
Osman Talu
Gazi Yiğitbaşı (İ.)

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Celâl Yardımcı (V.)

AMASYA

Faruk Çöl

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Hüseyin Balık

Avni Doğan
Bülent Ecevit
Ahmet Üstün
Mustafa Yeşil

ANTALYA

Mehmet Ak
Kenan Akmanlar
Adnan Selekler
İbrahim Subaşı
Ahmet Tokuş
Yaşar Yazıcı

AYDIN

Namık Gedik (V.)
Nihat İyriboz
Ekrem Torunlu

BALIKESİR

Vacit Asena
Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Halil İmre
Mücteba İştin
Ahmet Kocabıyıkoglu
(İ. Â.)

Faik Ocak
Sırrı Yırcalı
BİLECİK
Ertuğrul Çolak
Mehmet Erdem
BİNGÖL
Mustafa Nuri Okcuoğlu
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Selâhattin İnan
BOLU
Reşat Akşemsettinioğlu
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Behçet Kayaalp
Âlim Sipahi
BURSA
Necdet Azak
Agâh Erozan (Rs. V.)
Sadettin Karacabey
Salâhaddin Karacagil
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Yekta Teksel
Nurullah İhsan Tolon
Kenan Yılmaz
ÇANAKKALE
Emin Kalafat (V.)
Servet Sezgin
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu (V.)
ÇORUM
M. Kemal Biberioğlu
Kemal Erdem
Yakup Gürsel
DENİZLİ
Ali Çobanoğlu
Refet Tavaslıoğlu
DIYARBAKIR
Fikri Arıç
Tahsin Cahit Çubukçu
Nuri Onur
EDİRNE
Rasih Gürkan
ELÂZİĞ
Fahri Karakaya
İsmail Hakkı Talay
ERZİNCAN
Rauf Bayındır
Hüseyin Şahin

ERZURUM
Osman Alihocagil
Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Münip Özer
Fethullah Taşkesenli-
oğlu
Mustafa Zeren
ESKİŞEHİR
Muhtar Başkurt
Hamit Dedelek
Hasan Polatkan (V.)
Hierî Sezen
Kemal Zeytinoğlu
GAZİANTEP
Ekrem Cenani
İhsan Daî
Bahadır Dülger
Samih İnal (İ.)
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Ali Şahin
Salâhattin Ünlü
GİRESUN
Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Tahsin İnanç (İ.)
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Necati Alp
HATAY
İhsan Ada
Ahsen Aral
Rifat Bahadır
İzzettin Cilli (İ.)
Hasan İkiz
İnayet Mursaloğlu
İÇEL
Rüştü Çetin
Mehmet Dölek
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
İSPARTA
Said Bilgiç
İSTANBUL
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Arslan Nihad Bekdik
Faruk Nafiz Çamlıbel
Sedat Çetintas (İ.)

Selim Erengil
Ayşe Günel
Rüştü Güneri
M. Faruk Gürtunca
Aleksandros Hacopulos
Mucip Kemalyeri (İ.)
Mithat Perin
İbrahim Sevel
Zakar Tarver
Neclâ Tekinel
Nazlı Tlabar
Fahrettin Ulaş
Hristaki Yoannidis
Neemi Nuri Yücel
İZMİR
Selâhattin Akçiçek
Muammer Çavuşoğlu
Necdet Davran
Selim Ragıp Emeç
Sadık Giz
Osman Kapani
Nuriye Pınar
Kemal Serdaroğlu
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz
KARS
Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Şemsettin Ataman
Mehmet Hazer
Rasim İker
Behram Öcal
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Basri Aktaş
KAYSERİ
Ebubekir Develioğlu
Servet Hacıpaşaoğlu
Fahri Köşkerioğlu
KIRKLARELİ
Şefik Bakay
Avni Sakman
Hüsnu Yaman (İ.)
KIRŞEHİR
Osman Bölükbaşı (İ.)
Fazıl Yalçın
KOCAELİ
Ömer Cebeci
Dursun Erol
Cemal Tüzün

KONYA
A. Fahri Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Sıtkı Salim Burçak
Hulki Âmil Keymen
Ahmet Koyuncu
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük (İ.)
Ömer Şeker
KÜTAHYA
Mehmet Diler
İbrahim Germeyanoğlu
İrfan Haznedar
S. Süruri Nasuhoğlu
Kemal Özer
Emin Topaler
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Tevfik Ünsalan
MANİSA
Samet Ağaoğlu (V.)
Sezai Akdağ
Nebil Sadi Altuğ
Şemi Ergin (V.)
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
MARAŞ
Kemal Aksüyek
Kemali Bayazıt
Nusret Durakbaşa
Halil Gürün
Hilmi Soydan
Mehmet Şişman
MARDİN
Mehmet Kâmil Boran
MUĞLA
Burhan Belge
Zeyyat Mandalinci
Sadi Pekin
MUŞ
Şefik Çağlayan
Zeki Dede
Giyasettin Emre
NEVŞEHİR
Hasan Hayatî Ülkün
NİĞDE
Ali Gürün
ORDU
Şevket Köksal

Hüsrev Yürür
RİZE
 Hüseyin Agun
 Mehmet Fahri Mete
 Ahmet Morgil
 Muzaffer Önal
SAKARYA
 Nüzhet Akın
 Hamdi Başak
 Selâmi Dinçer
 Baha Hun
 Rifat Kadızade
 Nusret Kirişcioğlu
SAMSUN
 Naci Berkman

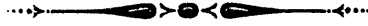
Asaf Saraçoğlu
 Ferid Tüzel
SİİRD
 Suat Bedük
 Baki Erden
SİNOB
 Mahmut Pınar
 Server Somuncuoğlu
SİVAS
 Rahmi Çeltekli
 Ahmet Kangal
 Kâmil Kırıkoğlu
 Yalçın Kocabay
 Süleyman Özsever

TEKİRDAĞ
 Zeki Erataman
TRABZON
 Mahmut Goloğlu
 Selâhattin Karayavuz
 O. Nuri Lermioğlu (İ.)
 Hasan Polat
 Pertev Sanaç
 M. Reşit Tarakçioğlu
 Osman Turan
TUNCELİ
 Arslan Bora
URFA
 M. Yaşar Alhas
 İ. Etem Karakapıcı

E. Mahmut Karakurt
VAN
 Sait Erding
YOZGAD
 Âtîf Benderlioğlu
 Sefer Eronat
 Ö. Lûtfi Erzurumluoğlu
 Numan Kurban
 İ. Hakkı Tunaboğlu
ZONGULDAK
 Cemal Zühtü Aysan
 Ali Kaya
 Necati Tanyolaç
 Hüseyin Ulus
 Avni Yurdabayrak

[Münhal mebusluklar]

Ankara	5	Kocaeli	1
Aydın	1		—
Bursa	1		8

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası ve İktisat ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/15)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 633/2978

22 . XI . 1957

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticaret Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 18 . XI . 1957 tarihinde kararlaştırılan 5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihasının esbabı mucubesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

5590 sayılı Odalar ve Borsalar Kanununun seçimle ilgili hükümleri meslek komiteleriyle meclislerin seçim müddetlerini üç sene olarak tesbit etmiştir. Bu hükmün mutlak olması tatbikatta işin icap ve zaruretlerine göre lüzumlu ayarlamaları yapmaya imkân verememekte ve bu yüzden birtakım mahzurlar tevellüdetmektedir. Kanunda müşahede olunan bu boşluğu doldurmak maksadiyle Hükümete icabında bir sene temdit salâhiyeti veren birinci madde hazırlanmıştır.

Diğer taraftan 5590 sayılı Kanun ve Nizamnamesi hükümlerine göre hali faaliyette bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının uzuvlarını teşkil eden meslek komiteleri meclis ve yönetim kurullarının seçim müddetleri Kasım 1957 sonunda biteceğinden mevzu bahis teşekküllerce anılan mevzuat hükümlerine göre Ekim ayından itibaren hazırlıklara başlanılarak seçimlerin Kasım ayı sonuna kadar ikmali ve Aralık iptidasından itibaren yeniden teşekkül eden uzuvların işe başlamaları iktiza etmektedir.

Ancak; mebus seçimlerinin hitama erdiği şu sırada kesif ve yorucu bir intihap faaliyetinin hemen akabinde yeni seçimlere girilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesi doğmaktadır. Bu maksatla da muvakkat madde ihzar olunmuştur.

Açıklanan sebep ve icaplara binaen ilişik kanun lâyihasının hazırlanarak takdimi lüzumlu ve zaruri görülmüştür.

İktisat Encümeninin mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No. 1/15

Karar No. 3

9 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası, ilgili Hükümet ve birlikler mümessillerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra Hükümet teklifi ve esbabı mucibesi yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Yapılan müzakere sonunda : Lâyihadaki muvakkat madde kaldırılmış, onun yerine birinei maddeye bu hükümler bâzı değişikliklerle ilâve suretiyle tadilen, Hükümetin ikinci ve üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

İktisat Encümeni

Reisi

İstanbul

N. A. Sar

Adana

Muhalefet şerhi ilişiktir. Muhalefet şerhi ilişiktir.

A. Karamüftüoğlu

Giresun

T. İnanc

Siiird

S. Bedük

M. M.

Zonguldak

S. Başol

Adana

T. Yeğenağa

Manisa

S. Akış

Sivas

Muhalefet şerhim ilişiktir.

Y. Kocabay

Muhalefet şerhi :

1. 5590 sayılı Kanun ve Nizamnamesi hükümlerine göre hali faaliyette bulunan Ticaret ve Sanayi odaları ile Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının uzuvlarını teşkil eden meslek komiteleri meclis ve yönetim kurullarının seçim müddetleri Kasım 1957 sonunda bitmiştir.

Halihazırda bu kurullar hukuki hüviyetlerini kaybetmiş durumdadırlar. Bu durumun düzeltilmesi seçimlerin âcilen yenilenmesiyle mümkündür.

2. Esbabı mucibede şöyle denmektedir : «Seçimlere girilmesi halinde meslekî teşekküllerin seçilmesinde hâkim olması lâzımgelen teknik mülâhazaların yerine getirilemeyeceği endişesi doğmaktadır.»

Bu endişe yersizdir. Seçimler daima seçenlerin lâyık oldukları insanları başa getirir. Seçenin hakkını seçenden daha fazla kimse koruyamaz.

3. Her üç yılda bir meslek gruplarının ve Meclis seçimlerinin yapılması bir örf ve âdet haline gelmiştir. Seçimlerin bir yıllık tehiri bu örf ve âdeti yıkar. Bu kurulları üç sene için seçmiş olanların haklarına tecavüz mahiyeti taşır.

Bu kurullarda vazife görenler politik tesir altında kalabilirler.

4. Halihazır temsilciler, normal bir iktisadi sistemin temsileisidirler. Halbuki bugünkü şartlar değişmiştir.

Milli Korunma Kanunu, tevziye tâbi mal ve tahsisler mefhumları ortaya çıkmıştır. Meslek gruplarının daima şikâyetini mucip anormal hâdiseler, tahsisler, usulsüz tevziler yapılmaktadır. O halde seçimlerin yenilenerek, yeni iktisadi sistemin gerektirdiği elemanların getirilmesi lâzımdır.

5. Odalar ve borsalarda 1954 ten buyana oda ve borsaların esas köklerini teşkil eden meslek komitelerinde değişiklikler olmuştur. Birçok yeni meslek guruplarının kurulmasına lüzum görülmüştür.

Bunlardan birçokları evvelece mevcut meslek komitelerinin bölünmeleriyle doğmuştur. Yeni teşekkül eden bu meslek gruplarının Oda meclislerinde temsili, hayati ehemmiyeti haizdir.

Oda ve borsalara 1954 ten buyana birçok sa-

naııcı ve tüccar kaydolmuştur. Yeni kaydolanları Oda ve borsalarda daha iyi temsil edilebilmeleri için seçimin en erken bir tarihte yenilenmesi gerekir.

Oda ve borsaların bugünkü hukuki durumları göz önünde bulundurularak, bir defaya mahsus

olmak üzere, seçimin altı ay temdidini teklif ediyoruz.

Adana Mebusu
T. Yeğenağa

Adana Mebusu
A. Karamüftüoğlu

Sivas Mebusu
Y. Kocabay

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ticaret Encümeni

Esas No : 1/15

Karar No : 2

16 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

«Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası, ilgili Hükümet ve Birlikler Mümessillerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra Hükümet teklifi ve esbabı mucibesi yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçildi.

Yapılan müzakere sonunda lâyihanın maddeleri aynen kabul edildi.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi	M. M.
İstanbul	Manisa
M. Erdener	N. S. Altuğ
Kâtip	
Konya	Adıyaman
M. Güzelkılınç	S. Turanlı
Ankara	Ankara
Muhalfim, muhalefet	Muhalfim
serhim aşağıdadır	N. Ciritioğlu
H. O. Bekata	
Ankara	Antalya
Muhalfim, muhalefet	M. Ak
iliğiktir	
H. Tez	Aydın
Antalya	H. Coşkun
I. Subaşı	İmzada bulunamadı
Bilecik	
E. Çolak	

Bursa
N. İ. Tolon
İmzada bulunamadı

Çorum
H. Bulgurlu

Edirne
R. Gürkan

Erzurum
R. Topçuoğlu

Ordu
Muhalfim
K. Sağra

Çankırı
Muhalfim.

K. Tabak

Çorum

F. Hacirecepoğlu

Erzincan
Muhalfim

N. Yıldırım

Konya

Ö. Şeker

Sakarya

H. Başak

İmzada bulunamadı

Urfa

Muhalfim

A. Odabaşı

Muhalefet Şerhi

1. Bu kanun lâyihası salâhiyetsiz bir tasarrufla alâkalıdır.

2. Encümen, 4 . XII . 1957 deki toplantısında salim bir karara varmış ve maddeleri ihtiyaca en uygun şekilde tadil ile aşağıdaki şekilde kabul etmişti. 11 Aralık 1957 günü Bakanlardan gelen bir talep üzerine ve tekriri müzakereye başvurulmak suretiyle, Encümen, evvelce büyük ekseriyetle verdiği ilk kararını bu defa küçük bir ekseriyetle geri alarak, Hükümetten gelen maddeleri olduğu gibi kabul etmesi Meclis encümenlerinin müzakere ve karar selâmetine uygun görülemez.

3. Lâyihanın mucip sebebi, (umumi se-

çimlere rasladığı takdirde) odalar ve borsalar seçimlerinin uzatılmasıdır. Buna rağmen birinci madde ile Hükümete (icabı hale göre) seçimleri uzatma salâhiyetinin verilmesi yerinde değildir.

4. Üç yılda bir tekrarlanan odalar ve borsalar seçimlerinin müddetleri Ekim - Kasım 1957 ayları içinde bitmiştir. Seçimlerin bir an evvel yapılarak bu teşekküllerin istikrarlı bir çalışma hayatına kavuşturulması zaruri ve bunun için de en çok altı aylık bir müddet kâfi iken, seçimlerin bir yıl uzatılmasında fayda ve isabet yoktur.

5. Bu meyanda, seçimleri her sene yapılan yönetim kurulları seçimlerinin de, yanlışlıkla temdid edilmesi, odalar ve borsaların bünyelerine, çalışmalarına ve mevzuata tamamen aykırıdır.

Bu sebeplerle muhalifiz.

Ankara Milletvekili
H. Oğuz Bekata

Ankara
H. Tez

Ankara
N. Ciritoglu
Urfa
A. Odabaşı

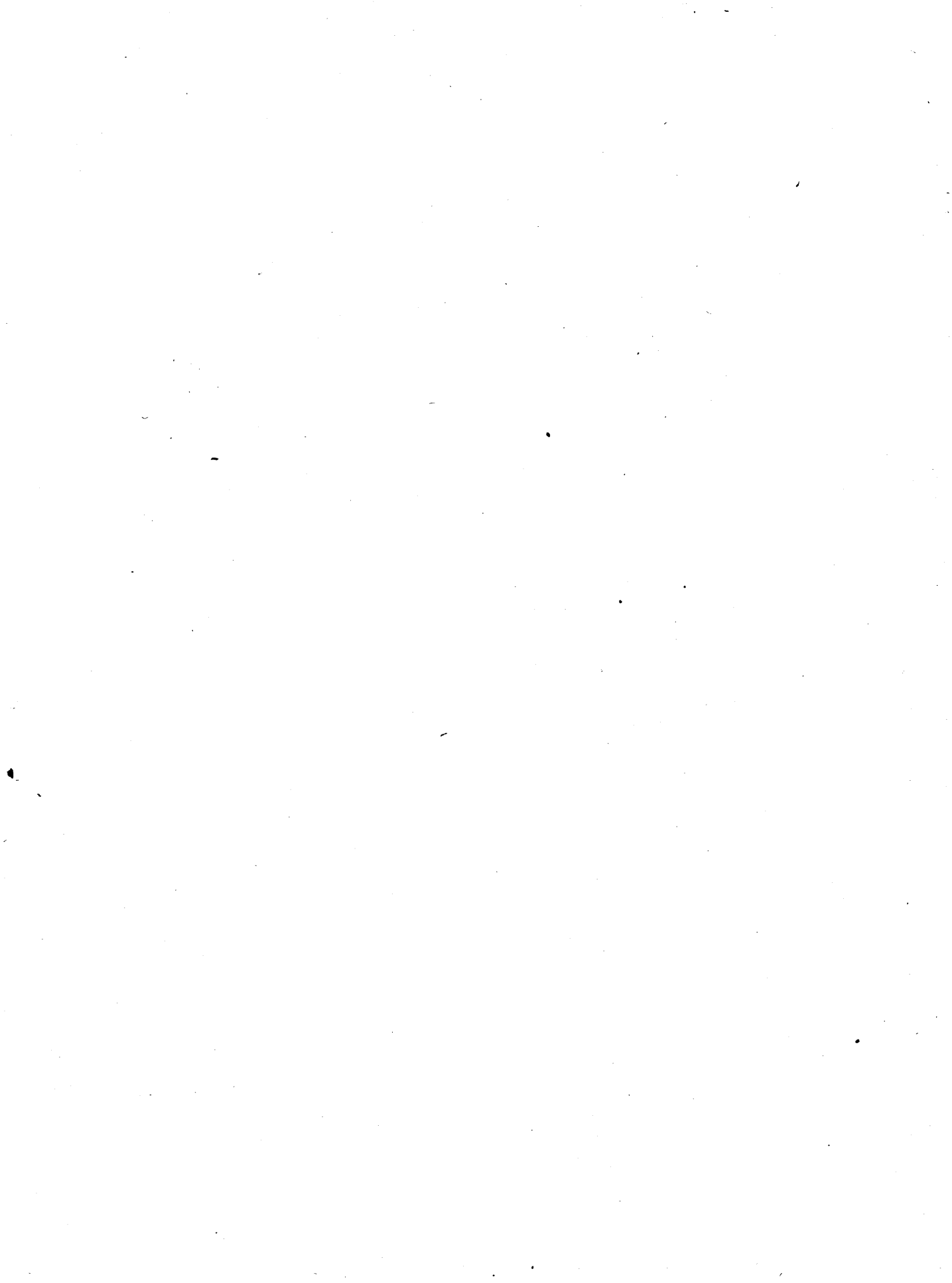
Çankırı
K. Tabak
Ordu
K. Sağra

Erzincan
N. Yıldırım

Ticaret Encümeninin 4 . XII . 1957 içtimasında kabul ettiği metin

Madde 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçimleri, milletvekilleri seçimleriyle aynı zamana rasladığı takdirde, bu seçimleri altı ay geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir. Yönetim kurulları seçimleri bu hükmün dışındadır.

Muvakkat Madde 1. — Birinci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona eren seçim müddetleri altı ay uzatılmıştır.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetlerini icabı hale göre bir yılı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

MUVAKKAT MADDE — 1 nci maddede yazılı teşekküllerin Kasım 1957 de sona erecek olan seçim müddetleri bir yıl temdidolunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18 . XI . 1957

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili —————
Devlet Vekili <i>F. R. Zorlu</i>	Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>
Devlet Vekili <i>C. Yardımcı</i>	Adliye Vekili —————
Millî Müdafaa Vekili ve Adliye V. V. <i>Ş. Ergin</i>	Dahiliye Vekili <i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili —————	Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili <i>T. İleri</i>	Nafia Vekili ve Hariciye V. V. <i>E. Menderes</i>
Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>	Sih. ve İc. Mua. Vekili <i>N. Körez</i>

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — 5590 sayılı Kanuna göre müesses Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçim müddetlerini icabı hale göre bir yılı geçmemek üzere temdide Hükümet salâhiyetlidir.

Bu salâhiyet Kasım 1957 de sona eren Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları ile Odalar ve Borsalar Birliği uzuvlarının seçimleri için de muteberdir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>	Ziraat Vekili <i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili <i>A. Demirel</i>	Çalışma Vekili —————

Sanayi Vekili ve
Çalışma V. V.
S. Ağaoğlu

TİCARET ENCÜMENİNİN TADİLİ

5590 sayılı «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları», «Ticaret Borsaları» ve «Ticaret ve Sanayi Odaları», «Ticaret Odaları», «Sanayi Odaları» ve «Ticaret Borsaları» Birliği Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Devre : XI

İçtima : 1

S. SAYISI : 7

İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi kısmında ve A.1 ve A/2 işaretli cetvellerin Riyaseti Cumhur kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifleri ve Bütçe Encümeni mazbatası (2/6, 2/14)

İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/6)

T. B. M. M.

İdare Âmirliği

Muhasebe Müdürlüğü

No : 51816/1516

31 . XI . 1957

Yüksek Reisliğe

1. Türkiye Büyük Millet Meclisince seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi dolayısıyla 11 nci Devreyi teşkil edecek sayın âzanın tahsisatlarını karşılamak üzere 1957 malî yılı Büyük Millet Meclisi Bütçesinin 101 nci faslının 12 nci Âza tahsisatı maddesine Maliye Vekâletince ek tahsisat olarak istenilen ve 7038 sayılı Kanunla kabul edilen (4 452 000) lira sayın mebusların tahsisatlarının tediyesi için kifayet etmediğinden lüzum görülen (72 000) liranın Büyük Millet Meclisi 1957 malî yılı bütçesinin 103 ncu Âzanın harcırahları maddesinden tenzil edilerek 101 nci faslın 12 nci Âza tahsisatı maddesine ilâvesine;

2.

A) Büyük Millet Meclisi Bütçesinin 219 ncu (6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat) faslına mevzu tahsisat kâfi gelmediğinden (31 000) liraya;

B) 304 ncu Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları faslının 21 nci Meclis telefon masrafları maddesine mevzu tahsisat malî yıl sonuna kadarki telefon mükâleme masraflarını karşılayamayacağı anlaşıldığından (25 000) liraya;

C) 403 ncu faslın 10 ncu Temsil masrafları maddesine mevzu tahsisat tamamen sarf edilmiş olduğundan sene sonuna kadar yapılacak hizmetleri karşılamak üzere (5 000) liraya;

D) Türkiye Büyük Millet Meclisinin davetlisi olarak memleketimize gelecek eenebi misafirlerin her çeşit ağırlama masraflarını karşılamak üzere 453/E faslına mevzu tahsisat Pakistan Parlâmento Heyetinin masraflarını dahi karşılayamadığından 28 000 lira sahibi istihkaka ödenememiştir. Bu miktar tahsisata;

E) 601 nci Çeşitli yardımlar faslına mevzu tahsisat elde mevcut tahakkuk evrakını karşılamadığından bu tertibe 2 000 liraya ihtiyaç olduğundan 1957 malî yılı bütçesinin 453/A İştirakler faslının 21 nci Parlâmentolararası Birliği Türk Grubunun birlik, konferans ve komisyonlarına iştirak edeceklerin harcırahları maddesinden 91 000 liranın tenziliyle yukarda zikredilen 2 nci maddenin A, B, C, D, E fıkralarında yazılı tertiplere ilâvesine;

Dair hazırladığımız kanun teklifi ilişikte taktim kılınmıştır.

Gereğinin ifasına müsaadelerini saygularımızla arz ve rica ederiz.

İdare Âmiri
Balıkesir Mebusu
A. Kocabıyıkoglu

İdare Âmiri
Konya Mebusu
R. Gökmenoğlu

İDARE AMİRLERİ BALIKESİR MEBUSU
AHMET KOCABİYİKOĞLU VE KONYA
MEBUSU REYHAN GÖKMENOĞLU'NUN
TEKLİFİ

1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa
bağlı A/1 işaretli cetvelin Büyük Millet Mecli-
sine ait kısmında değişiklik yapılması hakkında
kanun teklifi

MADDE 1. — 1957 mali yılı Muvazenei Umu-
miye Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin ilişik
cetvelde yazılı tertipleri arasında (163 000) lira-
lık münakale yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden
itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya
Maliye Vekili memurdur.

*İdare Amirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun
teklifine bağli cetvel*

F.	M.	Tahsisatın nev'i	Tenzil edilen Lira	Zammedilen Lira
103		Âzanın harcırahları	72 000	
453/A		İştirakler		
	21	Parlâmentolararası Birliği Türk Grubunun Birlik Konferans ve Komisyonlarına iştirak edeceklerin harcırahları	91 000	
101		Tahsisatlar		
	12	Âza tahsisatı		72 000
219		6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat		31 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları		
	21	Meclis telefon masrafları		25 000
403		Riyaset temsil masrafları ve Riyaset konutu		
	10	Temsil masrafları		5 000
453/E		Türkiye Büyük Millet Meclisinin davetlisi olarak memleketimize gelecek cenebi misafirlerin her çeşit ağırlama masrafları		28 000
601		Çeşitli yardımlar		2 000
Yekûn			163 000	163 000

İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin Riyaseti Cumhur kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/14)

T. B. M. M.
İdare Âmirliği
Muhasebe Müdürlüğü
No : 51878/1578

26 . XI . 1957

Yüksek Reisiğe

Riyaseti Cumhur Dairesi 1957 yılı bütçesinin 309 ncu (Taşıt masrafları) faslının 11 ve 12'nci maddelerine mevzu tahsisat mali yıl içinde tamamen sarf edilmiş olduğu cihetle sene sonuna kadar ifası zaruri hizmetleri karşılamak üzere mezkûr faslın 11'nci (İşletme masrafları) maddesine (12 500) ve 12'nci (Onarma masrafları) maddesine de (14 000) liranın ilâvesi zarureti hâsıl olmuştur.

Riyaseti Cumhur bütçesine bağlı (A/1) işaretli cetvelin 601'nci (Çeşitli yardımlar) faslından (9 500) lira ve (A/2) işaretli cetvelin 701'nci (Yapı onarımı ve küçük yapılar) faslından da (17 000) lira ki ceman (26 500) liranın tenzil olunarak yukarıda yazılı fasıl ve maddelere ilâvesi Riyaseti Cumhur Umumi Kâtipliğinin 23 . XI . 1957 gün ve 4/451 sayılı yazısı ile bildirilmiş olduğundan bu hususta hazırlanan kanun teklifi ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğinin ifasına müsaadelerini saygılarımızla arz ve rica ederiz.

İdare Âmiri	İdare Âmiri
Balıkesir Mebusu	Konya Mebusu
<i>Ahmet Kocabıykoğlu</i>	<i>Reyhan Gökmenoğlu</i>

**İDARE ÂMİRLERİ BALIKESİR MEBUSU
AHMET KOCABIYKOĞLU VE KONYA
MEBUSU REYHAN GÖKMENOĞLU'NUN
TEKLİFİ**

*1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa
bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvelin Riyaseti-
cumhur kısmında değişiklik yapılması hakkında
Kanun*

MADDE 1. — 1957 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (26 500) liralık münakale yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'îdir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun teklifine bağlı cetveller

F.	M.	Tahsisatın nevi	Tenzil edilen	Zammedilen
		A/1		
309	Taşıt masrafları			
	11 İşletme masrafları			12 500
	12 Onarma masrafları			14 000
601	Çeşitli yardımlar		9 500	
		A/2		
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar		17 000	
			26 500	26 500

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No: 2/6, 2/14
Karar No: 4

16 . XII . 1957

Yüksek Reisliğe

İdare Âmirleri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu ve Konya Mebusu Reyhan Gökmenoğlu'nun, 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Türkiye Büyük Millet Meclisi ve aynı kanuna bağlı A/1 ve A/2 işaretli cetvellerin Riyaseti Cumhur kısımlarında değişiklik yapılmasına dair iki adet kanun teklifi encümenimize havale edilmiş olmakla İdare Âmiri Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıyıkoglu hazır olduğu halde ayrı ayrı tetkik ve müzakere edildi.

1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 işaretli cetvelin Büyük Millet Meclisi kısmında yapılması teklif edilen değişiklik esbabı mucibesinde belirtilen lüzum ve zaruretlere binaen (163 000) liralık münakale yapılmasını istihdaf etmektedir.

Kanun teklifinin birinci maddesine merbut cetvelde gösterildiği üzere mezkûr bütçenin A/1 işaretli cetvelin 103 nü âza haremrahları faslından (72 000) ve 453/A faslının 21 nei Parlâmentolararası Birliği Türk Grubunun birlik, konferans ve komisyonlarına iştirak edeceklerin harcırahları maddesinden de (91 000) lira ki, ceman (163 000) liranın malî yıl içinde sarf edilemeyeceği anlaşılmış olduğundan tenzili ile aynı büt-

çenin 101 nei faslının 12 nei âza tahsisatı maddesine (72 000), 219 neu, 6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat faslına (31 000), 304 nü faslın 21 nei Meclis telefon masrafları faslına (25 000), 403 nü faslın 10 neu temsil masrafları maddesine (5 000), 453/E nei Türkiye Büyük Millet Meclisinin davetlisi olarak memleketimize gelecek cenebi misafirlerin her çeşit ağırlama masrafları faslına (28 000) ve 601 nei çeşitli yardımlar faslına da (2 000) liranın, mezkûr fasıl ve maddelere mevzu tahsisatın tamamen sarfedilmiş veya malî yıl sonuna kadar kifayet etmeyeceği anlaşılmış olduğundan ilâvesi zarureti ve her iki fasılda mevcut tahsisattan yapılacak tenzilât hizmeti aksatılmıyacağı gibi yukarıda arz olunan fasıl ve maddelere yapılacak ilâvelerde malî yıl sonuna kadar kifayet edeceği alınan izahattan anlaşılmış olmakla maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Kanun teklifinin birinci maddesine merbut münakale cetvelinin fasıl ve maddeleri üzerinde yapılan tetkikatta 219 neu 6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat faslına (31 000) liranın ilâvesi teklif edilmiş bulunmaktadır.

Gerek bu husustaki kanun teklifinin ve ge-

rekse bu kanun dolayısıyla istenilen tahsisatın encümenimizde müzakeresi sırasında bu tazminatın ancak Büyük Millet Meclisinin teşri faaliyetleriyle doğrudan doğruya alâkalı teşkilât kadrolarından maaş alan memurlara Riyaset Divanı kararıyla verileceği ifade edilmiş ve madde metni de bu suretle iktisabı kanuniyet etmiş olmasına rağmen Riyaset Divanıca ittihaz olunan karara göre, esasen kanuni tazminatları bulunan polis memurları ve hususi bir kanunla tahsisat alan Meclis doktoru ve Meclise bağlı bir müessese olan Milli Saraylar Müdürlüğü memurları hariç tutularak bu tazminat idari teşkilâta da teşmil edilmek suretiyle bütün Meclis memurlarına tediye edilmiş ve bu suretle 1957 bütçesiyle kabul olunan tahsisat tamamen sarf edilmiş olduğundan kanunun maksat ve ruhuna göre bu tazminata müstahak bulunanlar da haklarını alamıyacak duruma düşmüşlerdir. Encümenimiz, bu tatbikatın kanunun lâfız ve ruhuna uygun bulunmadığı kanaatiyle ilâvesi talebolunan tahsisattan bin liranın tenzilini uygun görmüş ve kanunun sarih hükmü muvacehesinde ya tatbikattaki şümulün daraltılması ve yahut kanunun tadil veya tefsiri yoluna gidilmesi temennisinin rapora derecini kabul eylemiştir.

Bu suretle 219 neu fasıldan yapılan tenzilât cetvelin 453/A faslının 21 nei maddesinden de aynı miktar tenzil edilmek suretiyle münakale yekûnu (162 000) lira olarak tesbit ve bu suretle cetvel kabul edilmiştir.

İkinci kanun teklifi yine 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 ve A/2

işareti cetvellerin Riyaseti Cumhur kısmında (26 500) liralık münakale icrasını istihdaf etmektedir.

309 neu faslın 11 ve 12 nei maddelerine mevzu tahsisatın tamamen sarf edilmiş olduğundan hizmetlerin aksamaması bakımından, 601 ve 701 nei fasıllardan (26 500) liranın tenzili suretiyle münakalesi uygun görülmüş ve her iki kanun teklifi tevhid edilmek suretiyle metin ve cetvelleri yeniden ihzar olunmuştur.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislığe sunulur.

Reis	Mazbata M.	Kâtip
Balıkesir	Zonguldak	Balıkesir
H. İmre	S. Ataman	M. H. Timurtaş
Adana	Ankara	Ankara
R. Tekeli	O. Alişiroğlu	A. Doğan
Ankara	Bolu	Çorum
İ. Seçkin	S. Bilir	Y. Gürsel
Diyarbakır	Elâzığ	Gaziantep
H. Turgut	H. Müftügil	E. Cenani
İstanbul	İstanbul	İzmir
N. Kırşan	İ. Sevel	D. Akbel
İzmir	Kırşehir	Konya
B. Bilgin	F. Yalçın	M. Bağrıaçık
Manisa	Maras	Muş
S. Mahçioğlu	K. Bayazit	S. Ağaoglu
Ordu	Rize	Rize
A. H. Onat	H. Ağun	İ. Akçal
Süred	Trabzon	Yozgad
M. D. Süalp	İ. Şener	T. Alpay
Zonguldak		Zonguldak
T. Öktem		H. Timur

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 ve A/2 işareti cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyhası

MADDE 1. — 1957 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı A/1 ve A/2 işareti cetvellerin ilişik cetvelde yazılı tertipleri, arasında (188 000) liralık münakale yapılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

Bütçe Encümeninin tadiline bağlı

CETVEL

F.	M.	Tahsisatın nevi.	Tenzil edilen Lira	Zammedilen Lira
<i>Büyük Millet Meclisi</i>				
A/1				
103		Âzanın harcırahları	72 000	
453/A		İştirakler		
	21	Parlâmentolararası Birliği Türk Grubunun Birlik Konferans ve komisyonlarına iştirak edeceklerin harcırahları	90 000	
101		Tahsisatlar		
	12	Âza tahsisatı		72 000
219		6885 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat		30 000
304		Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları		
	21	Meclis telefon masrafları		25 000
403		Riyaset temsil masrafları ve Riyaset konutu		
	10	Temsil masrafları		5 000
453/E		Türkiye Büyük Millet Meclisinin davetlisi olarak memleketimize gelecek ecebi misafirlerin her çeşit ağırlama masrafları		28 000
601		Çeşitli yardımlar		2 000
<i>Riyaseti Cümhur</i>				
A/1				
309		Taşıtlar masrafları		
	11	İşletme masrafları		12 500
	12	Onarma masrafları		14 000
Fasıl yekûnu				26 500
601		Çeşitli yardımlar	9 500	
A/2				
701		Yapı onarımı ve küçük yapılar	17 000	
YEKÛN				188 500
188 500				188 500